

PRIMJERI PISA ZADATAKA - ČITANJE

Decembar 2008.

Konzorcijum projekta:

Australijski savjet za istraživanja u
obrazovanju (ACER)

Holandski nacionalni institut za evaluacije u
obrazovanju (CITO)

Nacionalni institut za istraživanje
obrazovne politike (NIER, Japan)

Westat

Izdavač:
Ispitni centar

Urednik:
Dr Željko Jaćimović

Priredila:
Divna Paljević Šturm

Prevodilac:
Uroš Zeković

Lektura:
Dragana Nenadović

Tehnička priprema:
Svetlana Miličković

Štampa:
Ispitni centar

Tiraž:
200 primjeraka

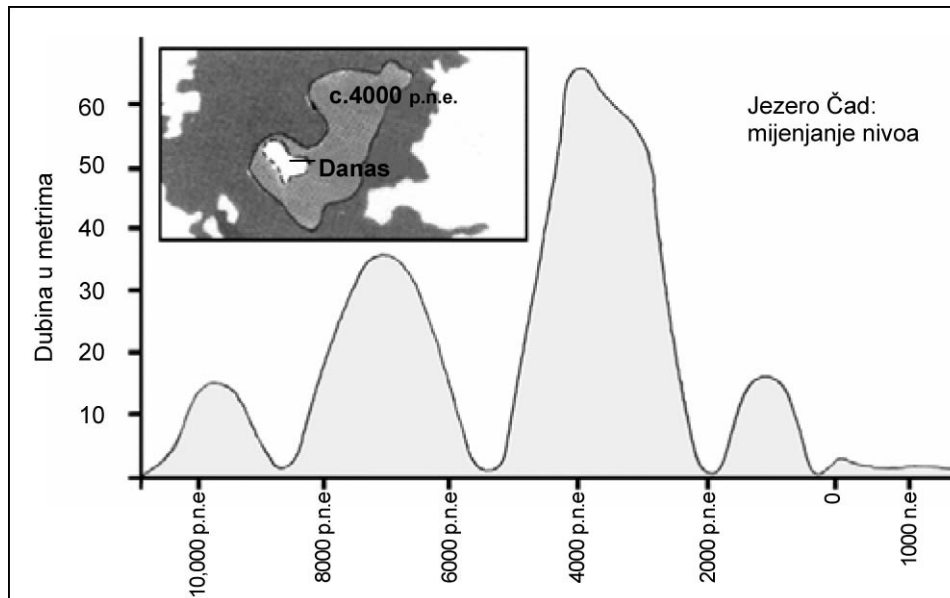
Originally published by the OECD in English under the title:
PISA Released Items – Reading, December 2006
The quality of the translation and its coherence with the original text is
the responsibility of Examination Centre, Montenegro.

Sadržaj

R040: Jezero Čad	5
R077: Grip	9
R081: Grafiti	17
R088: Radna snaga	23
R091: Morlend	30
R099: Plan internacional.....	31
R100: Policija.....	36
R107: Garancija.....	39
R109: Pravedni sudija.....	44
R110: Patike za trčanje	53
R112: Loš ukus	57
R118: Maltretiranje	61
R119: Poklon	64
R216: Amanda i vojvotkinja	76
R217: Pčele	86
R234: Kadrovi.....	91
R236: Nova pravila.....	94
Izvorne publikacije objavljenih zadataka.....	97

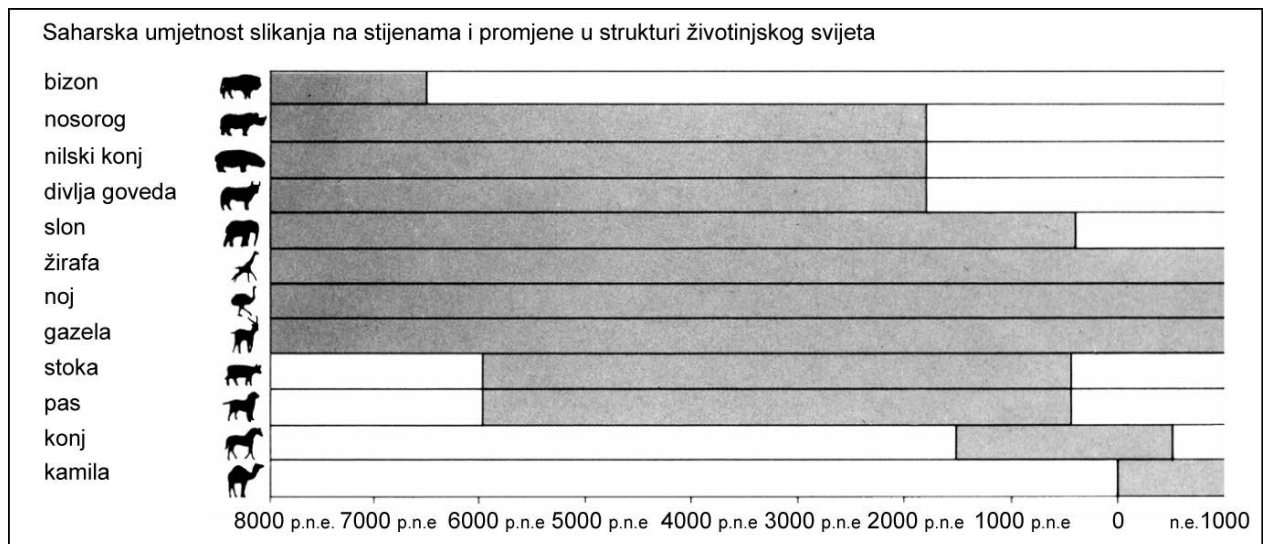
R040: Jezero Čad

Slika 1 pokazuje promjene nivoa jezera Čad u saharској sjevernoj Africi. Jezero Čad je potpuno nestalo oko 20.000 godina p.n.e. tokom ledenog doba. Negdje oko 11.000 godina p.n.e. ponovo se pojavilo. Njegov nivo danas je otprilike isti kao što je bio 1000. godine n.e.

Slika 1

Slika 2 pokazuje saharску umjetnost slikanja na stijenama (prastari crteži ili slike koje se nalaze na zidovima pećina) i promjene u strukturi životinjskog svijeta.

Slika 2

Na osnovu informacije o jezeru Čad sa prethodne strane, odgovori na pitanja koja slijede.

Pitanje 2: JEZERO ČAD

R040Q02

Koliko je jezero Čad duboko danas?

- A Oko dva metra.
- B Oko petnaest metara.
- C Oko pedeset metara.
- D Potpuno je nestalo.
- E Informacija nije data.

BODOVANJE: JEZERO ČAD 2

SVRHA PITANJA: Razvijanje tumačenja: objedinjavanje informacije iz teksta i grafičkog prikaza

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Oko dva metra.

Bez bodova

Kod 0: Drugi odgovori.

Kod 9: Bez odgovora.

Pitanje 3A: JEZERO ČAD

R040Q03A- 0 1 9

Približno od koje godine počinje grafički prikaz na slici 1?

.....

BODOVANJE: JEZERO ČAD 3A

SVRHA PITANJA: Pronalaženje informacija

Maksimalan broj bodova

- Kod 1: 11.000. godine p.n.e. (ili približno između 10.500. i 12.000.; ili neka druga naznaka koju je učenik izveo na osnovu skale)
- 11.000.
 - 11.000. godine p.n.e.
 - 10.500. godine p.n.e.
 - Malo prije 10.000. godine p.n.e.
 - Oko 12.000.
 - Oko 11.000. godine p.n.e.

Bez bodova

Kod 0: Drugi odgovori, uključujući i strelicu koja pokazuje na početnu tačku grafičkog prikaza.

- 10.000. godine p.n.e. [*Neuspješno izvođenje pretpostavke sa skale.*]
- 20.000. godine p.n.e.
- 8000. godine p.n.e. [*Pogledao/la pogrešnu sliku.*]
- ~~11.000. p.n.e.~~ 4000. p.n.e. [*Ignorirati precrtane odgovore.*]
- 0

Kod 9: Bez odgovora.

Pitanje 3B: JEZERO ČAD

R040Q03B- 0 1 9

Zašto se autor odlučio da grafički prikaz počne od tog trenutka?

.....

.....

BODOVANJE: JEZERO ČAD 3B

SVRHA PITANJA: Razmišljanje o formi teksta: utvrđivanje razloga za autorsku odluku

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Ukazuje na ponovno pojavljivanje jezera. Napomena: za ovaj odgovor može se dodijeliti maksimalan broj bodova čak i ako je prethodni odgovor netačan.

- Jezero Čad se ponovo pojavilo oko 11.000. godine p.n.e. pošto je potpuno nestalo oko 20.000. godine p.n.e..
- Jezero je nestalo tokom ledenog doba, a zatim se vratilo u otprilike ovo vrijeme.
- Ponovo se pojavilo.
- Oko 11.000. godine p.n.e. se vratilo.
- Jezero se tada ponovo pojavilo pošto ga nije bilo 9.000 godina.

Bez bodova

Kod 0: Drugi odgovori.

- Tada su životinje počele da se pojavljuju.
- 11.000. godine p.n.e. ljudi su počeli da se bave slikanjem na stijenama.
- 11.000. godine p.n.e. jezero se (prvi put) pojavilo.
- Zato što je u to vrijeme jezero Čad bilo potpuno isušeno.
- Zato što je to prvo kretanje na grafikonu.

Kod 9: Bez odgovora.

Pitanje 4: JEZERO ČAD**R040Q04**

Slika 2 zasnovana je na pretpostavci da

- A su životinje iz umjetnosti slikanja na stijenama bile prisutne u toj oblasti kada su nacrtane.
- B su umjetnici koji su nacrtali životinje bili veoma vješti.
- C su umjetnici koji su nacrtali životinje mogli daleko da putuju.
- D nije bilo pokušaja da se pripitome životinje koje su naslikane u umjetnosti slikanja na stijenama.

BODOVANJE: JEZERO ČAD 4

SVRHA PITANJA: Opšte razumijevanje: prepoznavanje glavne ideje grafikona

Maksimalan broj bodova

Kod 1: su životinje iz umjetnosti slikanja na stijenama bile prisutne u toj oblasti kada su nacrtane.

Bez bodova

Kod 0: Drugi odgovori.

Kod 9: Bez odgovora.

Pitanje 6: JEZERO ČAD**R040Q06**

Za ovo pitanje moraš da objediniš informacije sa slike 1 i slike 2.

Nestanak nosoroga, nilskih konja i divljih goveda iz saharske umjetnosti slikanja na stijenama desio se

- A na početku najskorijeg ledenog doba.
- B na sredini perioda kada je jezero Čad bilo na najvišem nivou.
- C pošto se nivo jezera Čad smanjivao duže od hiljadu godina.
- D na početku neprekidnog perioda suše.

BODOVANJE: JEZERO ČAD 6

SVRHA PITANJA: Razvijanje tumačenja: objedinjavanje informacija iz dva međusobno odvojena teksta

Maksimalan broj bodova

Kod 1: pošto se nivo jezera Čad smanjivao duže od hiljadu godina.

Bez bodova

Kod 0: Drugi odgovori.

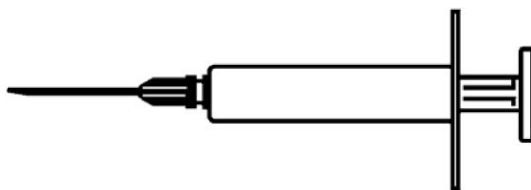
Kod 9: Bez odgovora.

R077: Grip

DOBROVOLJNI PROGRAM IMUNIZACIJE OD GRIPA KOMPANIJE ACOL

Kao što bez sumnje već znate, grip može da naiđe iznenada i da zahvati veliki broj ljudi tokom zime. Žrtve mogu sedmicama da budu bolesne od njega.

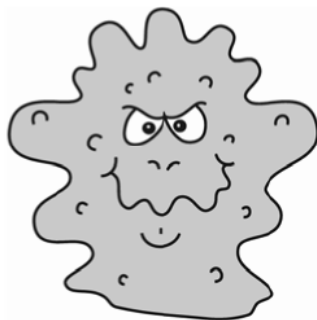
Najbolji način borbe protiv virusa je da budete u formi i zdravi. Svakodnevna vježba i ishrana koja uključuje puno voća i povrća veoma se preporučuju kao pomoć imunom sistemu da se bori protiv ovog agresivnog virusa.

Kompanija ACOL je odlučila da zaposlenima ponudi mogućnost imunizacije od gripa kao dodatni način sprečavanja širenja ovog podmuklog virusa među nama. ACOL je organizovao da medicinska sestra daje vakcinu u ACOL-u tokom poludnevnog termina, u radno vrijeme i u sedmici koja počinje 17. maja. Ovaj program je besplatan i dostupan svim zaposlenima.

Učešće je dobrovoljno. Zaposleni koji prihvate ovu mogućnost biće zamoljeni da potpišu formular o saglasnosti kojim potvrđuju da nemaju alergije i da shvataju da mogu iskusiti manje propratne pojave.

Medicinski savjetnici tvrde da imunizacija ne proizvodi grip. Međutim, može da izazove neke propratne pojave kao što su zamor, blaga temperatura i osjetljivost ruke.

KO TREBA DA SE PODVRGNE IMUNIZACIJI?

Svako ko je zainteresovan da se zaštiti od virusa.

Imunizacija se posebno preporučuje ljudima starijim od 65 godina, ali bez obzira na godine, SVAKOM ko ima hroničnu bolest slabljenja, naročito probleme sa srcem, plućima, bronhijama ili dijabetesom.

U kancelarijskim uslovima rada, SVI zaposleni suočavaju se sa rizikom da dobiju grip.

KO NE TREBA DA SE PODVRGNE IMUNIZACIJI?

Pojedinci hipersenzitivni na jaja, ljudi koji pate od akutne bolesti praćene groznicom i trudnice.

Provjerite sa svojim ljekarom da li uzimate neke lijekove ili da li ste ranije imali reakcije na vakcinu protiv gripa.

Ako želite da se podvrgnete imunizaciji tokom sedmice koja počinje 17. maja, molimo Vas da do petka, 7. maja, o tome obavijestite službenicu za kadrovska pitanja Fionu Meksvini. Datum i vrijeme biće određeni prema raspoloživosti medicinske sestre, broju učesnika i terminu koji bude odgovarao većini zaposlenih. Ako želite da se podvrgnete imunizaciji za ovu zimu, ali ne možete da dođete u dogovoreno vrijeme, molimo Vas da obavijestite Fionu. Dodatni termin se može organizovati ako postoji dovoljan broj zainteresovanih.

Za sve dodatne informacije molimo Vas da pozovete Fionu na lokal 5577.

*Uživajte
u dobrom zdravlju*

Fiona Meksvini, službenica za kadrovska pitanja u kompaniji po imenu ACOL, pripremila je za zaposlene u ACOL-u obavještenje dato na prethodne dvije strane. Pomoću informacija iz obavještenja, odgovori na pitanja koja slijede.

Pitanje 2: GRIP

R077Q02

Koja od sljedećih karakteristika opisuje jednu karakteristiku programa imunizacije od gripa kompanije ACOL?

- A Tokom zime biće organizovani dnevni časovi vježbanja.
- B Imunizacija će se davati u radno vrijeme.
- C Učesnicima će biti ponuđen mali bonus.
- D Doktor će davati vakcine.

BODOVANJE: GRIP 2

SVRHA PITANJA: Pronalaženje informacija: prolaženje kroz tekst da se pronađe direktno navedena informacija

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Imunizacija će se davati u radno vrijeme.

Bez bodova

Kod 0: Drugi odgovori.

Kod 9: Bez odgovora.

Pitanje 3: GRIP

R077Q03- 0 1 2 9

Možemo govoriti o **sadržaju** jednog teksta (šta kaže).

Možemo govoriti o njegovom **stil**u (način na koji je predstavljen).

Fiona je željela da **stil** ovog obavještenja bude prijateljski i ohrabrujući.

Da li misliš da je uspjela?

Obrazloži svoj odgovor detaljno ukazujući na format, stil pisanja, slike ili druge grafičke prikaze.

.....

.....

.....

BODOVANJE: GRIP 3

SVRHA PITANJA: Razmišljanje o formi teksta: utvrđivanje karakteristika koje se odnose na stil i svrhu teksta

Maksimalan broj bodova

Kod 2: Ukazuje precizno na tekst i povezuje stil sa svrhom, saglasno sa „prijateljski i ohrabrujući“. Odgovor mora ponuditi NAJMANJE JEDNO od sljedećeg:

- (1) ukazati detaljno na jednu od karakteristika (format, stil pisanja, sliku ili neki drugi grafički prikaz; ili nešto slično) – tj. na konkretan dio ili kvalitet karakteristike; I/ILI
- (2) pored „prijateljski“ i „ohrabrujući“, koristi i druge izraze kojima se ocjenjuje. (Treba imati u vidu da se izrazi kao što su „interesantan“, „lak za čitanje“ i „jasan“ ne smatraju odgovarajuće konkretnim.)

Mišljenje o tome da li je Fiona uspjela može biti navedeno ili se može podrazumijevati.

- Ne, ideja da se slika šprica stavi blizu početka bila je loša. Izgleda zastrašujuće. *[Ukazuje na jedan konkretan dio organizacije teksta: na određenu sliku (1). Koristi sopstveni izraz kojim ocjenjuje: „zastrašujuće“ (2).]*
- Da, slike prekidaju pisanje pa ga čine lakim za čitanje. *[Opisuje konkretnu odliku formata (1).]*
- Slika virusa u stilu karikature djeluje prijateljski. *[Ukazuje na konkretnu odliku („u stilu karikature“) jedne ilustracije (1).]*
- Ne, slike su djetinjaste i nebitne. *[Koristi sopstvene izraze („djetinjaste“, „nebitne“) da ocijeni jednu od karakteristika koje se spominju u zadatku (2).]*
- Da, stil pisanja je opušten i neformalan. *[Koristi sopstvene izraze („opušten“, „neformalan“) da ocijeni jednu od karakteristika koje se spominju u zadatku (2).]*
- Da, stil je bio topao i primamljiv. *[Koristi sopstvene izraze da ocijeni stil (2).]*
- Ima previše teksta. Ljudi se neće truditi da ga pročitaju. *[Ukazuje na odgovarajuću karakteristiku načina predstavljanja: količinu teksta (1). Koristi sopstvene izraze kojima se ocjenjuje (2).]*
- Ne vrši pritisak na ljude da prime vakcinu i to bi podstaklo ljude. *[Indirektno ukazivanje na stil ili izabrani rječnik: odlika stila (2).]*
- Ne, stil pisanja je veoma formalan. *[Diskutabilna, ali uvjerljiva primjena sopstvenog izraza kojim ocjenjuje: „formalan“ (2).]*

Djelimičan broj bodova

Kod 1: Ukazuje precizno na tekst i povezuje svrhu sa informacijom i sadržajem (umjesto sa stilom), saglasno sa „prijateljski i ohrabrujući“. Mišljenje o tome da li je Fiona uspjela može biti navedeno ili se podrazumijeva.

- Ne, nema načina na koji bi poruka o primanju vakcine mogla biti prijateljska i ohrabrujuća.
- Da, uspjela je. Daje brojne mogućnosti i organizuje različito vrijeme za imunizaciju od gripa. Takođe je dala sugestije u vezi sa zdravljem.

Bez bodova

Kod 0: Daje nedovoljan ili neodređen odgovor.

- Da, zvuči kao da bi bila dobra ideja.
- Da prijateljski je i ohrabrujući. *[Izrazi nijesu primijenjeni na konkretne karakteristike.]*

- Ne, ne funkcioniše.
- Ne zato što neke od informacija nijesu tačne. *[Ukazuje na sadržaj bez povezivanja sa idejom „prijateljski i ohrabrujući“.]*
- Da, ilustracije su ohrabrujuće i stil najave je takođe prihvatljiv. *[„Ilustracije su ohrabrujuće“ ne ide dalje od sadržaja pitanja. „Stil najave je takođe prihvatljiv“ previše je neodređeno.]*
- Uspjela je, lako za čitanje i jasno. *[Upotrijebljeni izrazi nijesu dovoljno konkretni.]*
- Mislim da je prilično uspjela. Izabrala je slike i napisala interesantan tekst. *[Slike se uopšte ne ocjenjuju, a „interesantan tekst“ previše je neodređeno.]*

ILI: Pokazuje pogrešno razumijevanje materijala ili daje neuvjerljiv ili nebitan odgovor.

- Da, svi treba da prime vakcinu. *[Nebitno i pogrešno.]*
- Ne, slike nemaju nikakve veze sa porukom. *[Pogrešno.]*
- Da, zato što ona želi da se ljudi zabrinu da mogu da dobiju grip. *[Neusklađenosti sa idejom „prijateljski i ohrabrujući“.]*
- Dobro je, ali je to samo jedno mišljenje. *[Nebitno.]*
- Da, dala je kratke informacije o tome šta će uraditi da zaustave grip. *[Nebitno – ukazuje na sadržaj na nebitan način.]*
- Da, ona samo navodi činjenice. *[Nebitno.]*
- Da, zato što više ljudi treba da se podvrgne imunizaciji. *[Daje opšte mišljenje na temu imunizacije, ne ukazuje na stil ili detalje sadržaja.]*
- Da, mislim zato što niko ne želi da bude bolestan. Svi hoće dobro zdravlje. *[Nebitno.]*

Kod 9: Bez odgovora.

Pitanje 4: GRIP

R077Q04

Ovo obavještenje sugeriše da ako želiš da se zaštititiš od virusa gripa, vakcina protiv gripa

- A je djelotvornija nego vježbanje i zdrava ishrana, ali i rizičnija.
- B je dobra ideja, ali nije zamjena za vježbanje i zdravu ishranu.
- C je jednako djelotvorna kao i vježbanje i zdrava ishrana, a manje tegobna.
- D nije vrijedna razmatranja ako puno vježbate i jedete zdravu hranu.

BODOVANJE: GRIP 4

SVRHA PITANJA: Razvijanje tumačenja: objedinjavanje nekoliko djelova teksta

Maksimalan broj bodova

Kod 1: je dobra ideja, ali nije zamjena za vježbanje i zdravu ishranu.

Bez bodova

Kod 0: Drugi odgovori.

Kod 9: Bez odgovora.

Dio obavještenja kaže:

KO TREBA DA SE PODVRGNE IMUNIZACIJI?

Svako ko je zainteresovan da se zaštiti od virusa.

Pošto je Fiona podijelila obavještenje, koleginya joj je rekla da je trebalo izostaviti riječi „Svako ko je zainteresovan da se zaštiti od virusa“ zato što navode na pogrešan zaključak.

Da li se slažeš da ove riječi navode na pogrešan zaključak i da je trebalo da budu izostavljene?

Obrazloži svoj odgovor.

.....

.....

.....

.....

BODOVANJE: GRIP 5

SVRHA PITANJA: Razmišljanje o sadržaju teksta: ocjenjivanje prikladnosti dijela teksta u odnosu na njegovo cjelokupno značenje i svrhu

Maksimalan broj bodova

Kod 2: Ocjenjuje dio teksta u odnosu na izraz „navode na pogrešan zaključak“ na način što ukazuje da postoji moguća kontradikcija. („Ko treba da se podvrgne imunizaciji? Svako...” nasuprot „Ko ne treba da se podvrgne imunizaciji?”). Možda objasni ili ne objasni šta je kontradikcija.

Slaganje ili neslaganje može biti navedeno ili se može podrazumijevati.

- Da, zato što bi za neke ljude bilo opasno da se podvrgnu imunizaciji (*npr. trudnice*). [*Opisuje kontradikciju.*]
- Ne, zato što treba samo da pročitate sljedećih nekoliko redova da shvatite da neki ljudi ne treba da prime vakcinu, a ona generalno želi da je ljudi prime.
- Da, zato što kaže „svako“ može, a onda kasnije navodi ljude koji ne treba da se podvrgnu imunizaciji. [*Kontradikcija prepoznata.*]
- Ova rečenica sugerše da svi ljudi treba da prime vakcinu, što nije tačno. [*Kontradikcija ukratko naznačena.*]
- Da, u određenoj mjeri! Možda: „Svako ko je zainteresovan da se zaštiti od virusa, ali ne pati od bilo kojeg od sljedećih simptoma ili bolesti.” [*Predloženo preformulisane sugerše prepoznavanje kontradikcije.*]

ILI: Ocjenjuje dio teksta u odnosu na izraz „navode na pogrešan zaključak“

na način što ukazuje da izjava možda predstavlja pretjerivanje. (tj. Ne treba svi da se podvrgnu imunizaciji ili imunizacija ne nudi potpunu zaštitu.) Možda objasni ili ne objasni šta je pretjerivanje. Slaganje ili neslaganje može biti navedeno ili se može podrazumijevati.

- Izostaviti zato što imunizacija nije garancija da nećete dobiti grip.
- Ne slažem se, iako zvuči kao da ćete sigurno dobiti grip ako ne primite vakcinu.
- Dobijanje vakcine nije potpuna zaštita.
- Izostaviti zato što ne dobijaju svi grip, naročito ako ste u formi i dobro.
- Da, slažem se, zato što uspijeva da injekcija zvuči bolje nego što zaista jeste. *[Sugeriše pretjerivanje, mada neodređeno.]*

Djelimičan broj bodova

Kod 1: Ocjenjuje dio teksta, ali ne u odnosu na izraz „navode na pogrešan zaključak“.

- (1) Ukazuje da je izjava snažna, djelotvorna i/ili ohrabrujuća a da ne spominje moguću kontradikciju ili element koji navodi na pogrešno mišljenje; ILI
- (2) Ukazuje da je izjava „Svako ko želi da se zaštiti od virusa“ suvišna jer se njome kazuje očigledno.
 - Bilo je dobro što je stavljena, zato što će ohrabriti ljude. *[1]*
 - Treba da se nađe tu zato što ističe poruku. *[1]*
 - Mislim da je trebalo izostaviti ove riječi jer nije potrebno navoditi da svi žele da se zaštite od virusa, iako se to ne postiže putem imunizacije. *[2]*

Bez bodova

Kod 0: Daje nedovoljan ili neodređen odgovor ili ponavlja „navode na pogrešan zaključak“ bez objašnjenja.

- Ostavite je, dobra je. *[Bez objašnjenja.]*
- Trebalo je tu da stave još jednu sliku umjesto naslova. *[Bez objašnjenja.]*
- Da, ova rečenica navodi na pogrešan zaključak i mogla bi da izazove probleme. *[Bez objašnjenja.]*

ILI: Pokazuje pogrešno razumijevanje materijala ili daje neuvjerljiv ili nebitan odgovor.

- Trebalo je izostaviti jer svako ima pravo da odlučuje za sebe. *[Pogrešno razumijevanje riječi u tekstu: nije u pitanju naredba.]*
- Mislim da je riječ GRIP trebalo staviti prije riječi VIRUS, zato što ljudi koji ga letimično pogledaju mogu pomisliti da se radi o nekom drugom virusu, a ne gripu. *[Neuvjerljivo objašnjenje za „navode na pogrešan zaključak“.]*
- Da, ljudi će možda biti zainteresovani, ali se možda boje igala. *[Nebitno.]*

Kod 9: Bez odgovora.

Pitanje 6: GRIP**R077Q06**

Prema obavještenju, ko od ovih zaposlenih treba da pozovu Fionu?

- A Stiv iz radnje, koji ne želi da se podvrgne imunizaciji zato što bi radije da se osloni na svoj prirodni imunitet.
- B Džuli iz prodaje, koja želi da zna da li je program imunizacije obavezan.
- C Alisa iz odjeljenja za poštanske pošiljke, koja bi željela da se podvrgne imunizaciji ove zime, ali će za dva mjeseca dobiti bebu.
- D Majkl iz računovodstva, koji bi želio da se podvrgne imunizaciji, ali će biti odustan u sedmici koja počinje 17. maja.

BODOVANJE: GRIP 6

SVRHA PTANJA: Razmišljanje o sadržaju teksta: primjenjivanje skupa kriterijuma datih u tekstu na druge slučajeve

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Majkl iz računovodstva koji bi želio da se podvrgne imunizaciji, ali će biti odustan u sedmici koja počinje 17. maja.

Bez bodova

Kod 0: Drugi odgovori.

Kod 9: Bez odgovora.

R081: Grafiti

Kiptim od bijesa dok čiste i farbaju zid škole po četvrti put da bi uklonili grafite. Kreativnost je za pohvalu, ali ljudi treba da nađu načine da se izraze, a da ne nameću dodatne troškove društvu.

Zašto kvarite ugled mladih ljudi slikanjem grafita gdje je to zabranjeno? Profesionalni umjetnici ne kače svoje slike po ulicama, zar ne? Umjesto toga, traže da ih neko finansira i stiču slavu kroz zakonite izložbe.

Po mom mišljenju, zgrade, ograde i klupe u parkovima su same po sebi umjetnička djela. Zaista je bijedno kvariti tu arhitekturu grafitima i, štaviše, taj metod uništava ozonski omotač. Ja zaista ne shvaćam zašto se ovi kriminalni umjetnici uopšte trude pošto njihova „umjetnička djela“ stalno uklanjaju iz vidokruga.

Helga

Svako ima svoj ukus. Društvo je puno komunikacije i reklamiranja. Oznake kompanija, nazivi prodavnica. Veliki nametljivi plakati na ulicama. Jesu li prihvatljivi? Da, uglavnom. Jesu li grafiti prihvatljivi? Neki ljudi kažu da jesu, neki da nijesu.

Ko plaća cijenu za grafite? Ko u krajnjem plaća cijenu za reklame? Tačno. Potrošač.

Jesu li ljudi koji postavljaju reklamne panoe tražili vašu dozvolu? Ne. Treba li onda to da rade crtači grafita? Zar nije sve to pitanje komunikacije – vaše ime, nazivi bandi i velika umjetnička djela na ulici?

Sjetite se karirane i na linije odjeće koja se pojavila u prodavnicama prije nekoliko godina. I odjeće za skijanje. Šare i boje su ukradene direktno od cvjetovima ukrašenih betonskih zidova. Zaista je zadivljujuće da su te šare i boje prihvaćene i hvaljene, ali da se grafiti u istom stilu smatraju užasnim.

Vremena su teška za umjetnost.

Sofija

Dva pisma na prethodnoj strani dolaze sa Interneta i govore o grafitima. Grafiti su nezakonito slikanje i pisanje po zidovima i drugim mjestima. Pomoću pisama, odgovori na pitanja koja slijede.

Pitanje 1: GRAFITI

R081Q01

Svrha svakog od ovih pisama je da

- A objasne šta su grafiti.
- B predstave mišljenje o grafitima.
- C pokažu popularnost grafita.
- D ljudima kažu koliko se troši na uklanjanje grafita.

BODOVANJE: GRAFITI 1

SVRHA PITANJA: Opšte razumijevanje: prepoznavanje svrhe teksta

Maksimalan broj bodova

Kod 1: predstave mišljenje o grafitima.

Bez bodova

Kod 0: Drugi odgovori.

Kod 9: Bez odgovora.

Pitanje 5: GRAFITI

R081Q05- 0 1 9

Zašto Sofija ukazuje na reklamiranje?

.....
.....

BODOVANJE: GRAFITI 5

SVRHA PITANJA: Razvijanje tumačenja: zaključivanje o ciljanom odnosu

Maksimalan broj bodova

- Kod 1: Prepoznaje da se pravi poređenje između grafita i reklamiranja. Odgovor je u skladu sa idejom da je reklamiranje zakonita forma grafita.
- Da nam pokaže da reklamiranje može biti jednako napadno kao i grafiti.
 - Zato što neki ljudi misle da je reklamiranje jednako ružno kao i slikanje sprejom.
 - Kaže da je reklamiranje samo zakonita forma grafita.

- Misli da je reklamiranje kao grafiti.
- Zato što ne traže vašu dozvolu da postavljaju reklamne panoje. *[Poređenje između reklamiranja i grafita je indirektno.]*
- Zato što se reklame postavljaju u društvu bez naše dozvole, kao i grafiti.
- Zato što su reklamni panoi poput grafita. *[Minimalan odgovor. Prepoznaje sličnost bez razrade o tome šta je sličnost.]*
- Zato što je to još jedna forma prikazivanja.
- Zato što oni koji reklamiraju lijepe plakate po zidovima a ona smatra da su to takođe grafiti.
- Zato što je ono takođe na zidovima.
- Zato što su one jednako lijepe ili ružne za gledanje.
- Ukazuje na reklamiranje zato što je prihvatljivo, za razliku od grafita. *[Sličnost grafita i reklamiranja se sugerije upoređivanjem stavova prema njima.]*

ILI: Prepoznaje da je ukazivanje na reklamiranje strategija da se brane grafiti.
 • Tako da ćemo vidjeti da su grafiti naposljetku po zakonu.

Bez bodova

Kod 0: Daje nedovoljan ili neodređen odgovor.

- To je način da dokaže svoju poentu.
- Zato što tako želi, navodi ga kao primjer.
- To je strategija.
- Oznake kompanija, nazivi prodavnica.

ILI: Pokazuje pogrešno razumijevanje materijala ili daje neuvjerljiv ili nebitan odgovor.

- Opisuje grafite.
- Zato što ljudi stavljaju grafite po njima.
- Grafiti su vrsta reklamiranja.
- Zato što su grafiti reklamiranje određene osobe ili bande. *[Poređenje ide u pogrešnom pravcu, tj. grafiti su vrsta reklamiranja.]*

Kod 9: Bez odgovora.

Pitanje 6A: GRAFITI

R081Q06A- 0 1 9

Sa kojim se od ova dva pisma ti slažeš? Obrazloži svoj odgovor koristeći **sopstvene riječi** da ukažeš na ono što je rečeno u jednom ili oba pisma.

.....

.....

.....

BODOVANJE: GRAFITI 6A

SVRHA PITANJA: Razmišljanje o sadržaju teksta: odbrana sopstvenog gledišta

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Obrazlaže gledište ukazivanjem na sadržaj jednog ili oba pisma. Može da ukaže na opšti stav autorke (tj. za ili protiv) ili na detalj njene argumentacije. Tumačenje autorkine argumentacije mora biti uvjerljivo. Obrazloženje može imati oblik parafraziranja dijela teksta, ali ne smije biti u cjelosti ili velikim dijelom prepisan bez izmjena ili dodavanja.

- Slažem se sa Helgom. Grafiti su nezakoniti pa ih to čini vandalizmom.
- Helgino, zato što sam protiv grafita. *[Minimalan odgovor.]*
- Sofijino. Mislim da je licemjerno kažnjavati umjetnike grafita a potom zaraditi milione kopiranjem njihovih dizajna.
- Na izvjestan način slažem se sa obje. Slikanje po zidovima na javnim mjestima treba da bude nezakonito, ali tim ljudima treba dati priliku da svoj posao obavljaju negdje drugo.
- Sofijinim, zato što joj je stalo do umjetnosti.
- Slažem se sa obje. Grafiti su loši, ali je i reklamiranje jednako loše tako da ne želim da budem licemjer.
- Helgino, zato što ni ja ne volim grafite, ali razumijem Sofijino gledište i to što nije željela da osudi ljude zato što rade nešto u što vjeruju.
- Helgino, zato što je zaista šteta bez razloga kvariti ugled mladih ljudi. *[Slučaj na granici: pomalo direktnog citiranja, ali objedinjenog u drugi tekst.]*
- Sofijino. Tačno je da se šare i boje ukradene od grafita pojavljuju u prodavnicama i prihvataju ih ljudi koji grafite smatraju užasnim. *[Obrazloženje je kombinacija fraza iz teksta, ali obim manipulacija pokazuje da je dobro shvaćena.]*

Bez bodova

Kod 0: Potkrepljivanje sopstvenog gledišta je ograničeno na direktni citat (sa znakovima navoda ili bez njih).

- Helgino, zato što se slažem da ljudi treba da nađu načine da se izraze, a da ne nameću dodatne troškove društvu.
- Helgino. Zašto kvariti ugled mladih ljudi?

ILI: Daje nedovoljan ili neodređen odgovor.

- Sofijino, zato što mislim da Helga ne potkrepljuje svoj zaključak razlozima (Sofija upoređuje svoj zaključak sa reklamiranjem itd.) *[Odgovara u smislu stila ili kvaliteta argumenta.]*
- Helgino zato što je koristila više detalja. *[Odgovara u smislu stila ili kvaliteta argumenta.]*
- Slažem se sa Helgom. *[Nepotkrijepljeno mišljenje.]*
- Helgino, zato što vjerujem u to što ona govori. *[Nepotkrijepljeno mišljenje.]*
- Oboje, zato što shvatam odakle dolazi Helga. Ali Sofija je takođe u pravu. *[Nepotkrijepljeno mišljenje.]*

ILI: Pokazuje pogrešno razumijevanje materijala ili daje neuvjerljiv ili nebitan odgovor.

- Slažem se više sa Helgom. Čini se da Sofija nije sigurna šta misli.

- Helgino, zato što misli da neki imaju talenta. *[Pogrešno tumačenje Helginog zaključka.]*

Kod 9: Bez odgovora.

Pitanje 6B: GRAFITI

R081Q06B- 0 1 9

Možemo govoriti o tome **šta** pismo kaže (njegovom sadržaju).

Možemo govoriti o **načinu** na koji je pismo napisano (njegovom stilu).

Bez obzira na to sa kojim se pismom slažeš, po tvom mišljenju, koje pismo misliš da je bolje? Obrazloži svoj odgovor ukazujući na **način** na koji je jedno ili na koji su oba pisma napisana.

.....

.....

.....

BODOVANJE: GRAFITI 6B

SVRHA PITANJA: Razmišljanje o formi teksta: ocjenjivanje kvaliteta dvaju pisama

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Obrazlaže mišljenje uz ukazivanje na stil ili formu jednog ili oba pisma. Ukazuje na kriterijume kao što su stil pisanja, struktura argumentacije, jačinu argumenata, ton, upotrijebljeni rječnik, strategije za ubjeđivanje čitalaca. Izrazi kao što su „bolji argumenti“ moraju se dokazati.

- Helgino. Ponudila je puno različitih stavki za razmatranje i spomenula je štetu po životnu sredinu koju nanose umjetnici grafita, što je, po mom mišljenju, veoma važno.
- Helgino pismo je bilo djelotvorno zbog načina na koji se direktno obratila umjetnicima grafita.
- Mislim da je Helgino pismo bilo bolje od ova dva pisma. Pomislila sam da je Sofijino bilo pomalo pristrasno.
- Mislim da je Sofija iznijela snažan argument, ali Helgino je bolje strukturirano.
- Sofijino, zato što nikoga nije ciljala njime. *[Objašnjava svoju odluku u smislu kvaliteta sadržaja. Objašnjenje je razumljivo kada se tumači kao „ne napada nikoga“.]*
- Sviđa mi se Helgino pismo. Bila je dominantna u iznošenju svog mišljenja.

Bez bodova

Kod 0: Prosuduje u smislu slaganja ili neslaganja sa stavom autorke ili jednostavno parafrazira sadržaj.

- Helgino. Slažem se sa svime što je rekla.
- Helgino pismo je bilo bolje. Grafiti su skupi i predstavljaju rasipanje, baš kao što ona kaže.

ILI: Prosuđuje bez dovoljno objašnjenja.

- Sofijino pismo je bilo najbolje.
- Sofijino je bilo lakše za čitanje.
- Helga je imala bolji argument.

ILI: Pokazuje pogrešno razumijevanje materijala ili daje neuvjerljiv ili nebitan odgovor.

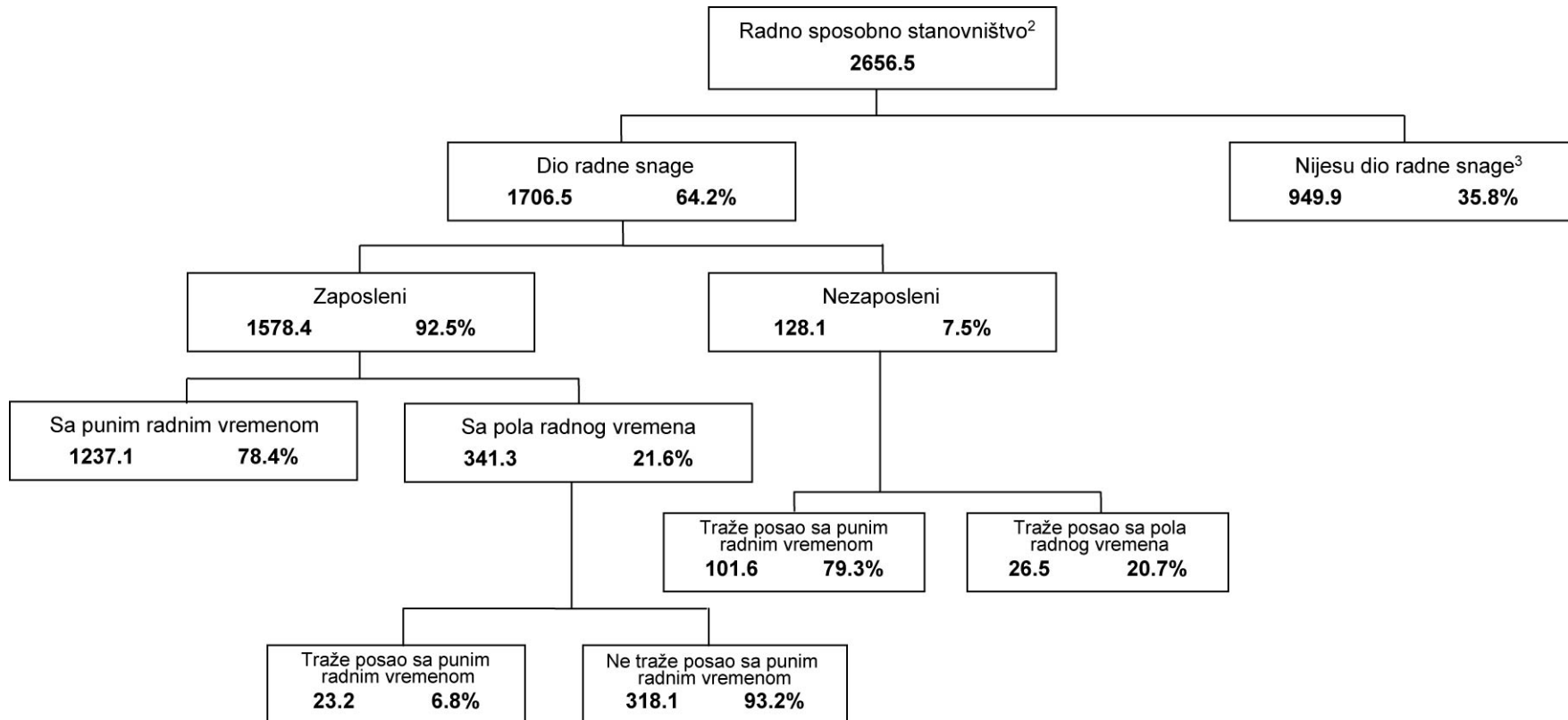
- Helgino je bolje napisano. Prolazi korak po korak kroz problem i zatim, na osnovu toga, dolazi do logičnog zaključka.
- Sofijino zato što je svoj stav čuvala za sebe do kraja svog pisma.

Kod 9: Bez odgovora.

R088: Radna snaga

Donji dijagram u obliku drveta prikazuje strukturu radne snage ili „radno sposobnog stanovništva“ jedne zemlje. Ukupan broj stanovnika te zemlje 1995. godine bio je 3,4 miliona.

Struktura radne snage zaključno sa 31. martom 1995. godine (u hiljadama)¹

Napomene

1. Brojevi ljudi su dati u hiljadama.

2. Radno sposobno stanovništvo se definiše kao pojedinci između 15 i 65 godina starosti.

3. Pojedinci koji „ne pripadaju radnoj snazi“ oni su koji ne traže aktivno posao i/ili nijesu na raspolaganju za rad.

Na osnovu informacija o radnoj snazi zemlje na prethodnoj strani, odgovori na pitanja koja slijede.

Pitanje 1: RADNA SNAGA

R088Q01

Koje su dvije glavne grupe na koje je podijeljeno radno sposobno stanovništvo?

- A Zaposleni i nezaposleni.
- B Radno sposobni i koji nijesu radno sposobni.
- C Radnike sa punim radnim vremenom i na radnike sa pola radnog vremena.
- D Koji su dio radne snage i oni koji nijesu dio radne snage.

BODOVANJE: RADNA SNAGA 1

SVRHA PITANJA: Opšte razumijevanje: prepoznavanje glavnog principa organizacije informacija

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Koji su dio radne snage i oni koji nijesu dio radne snage.

Bez bodova

Kod 0: Drugi odgovori.

Kod 9: Bez odgovora.

Pitanje 3: RADNA SNAGA

R088Q03- 0 1 2 9

Koliko je radno aktivnih ljudi koji nijesu dio radne snage? (Napiši **broj** ljudi, a ne procenat.)

.....

BODOVANJE: RADNA SNAGA 3

SVRHA PITANJA: Pronalaženje informacija: kombinovanje dviju direktno navedenih informacija

Maksimalan broj bodova

Kod 2: Ukazuje da su brojevi u dijagramu u obliku drveta I „u hiljadama“ u naslovu/fusnoti objedinjeni: 949.900. Dozvolite približne iznose 949.000 i 9.500.000 u brojkama i riječima. Takođe prihvatite 900.000 ili jedan milion (u riječima ili brojkama) sa označiteljem.

- 949,900

- malo manje od devet sto pedeset hiljada
- 950,000
- 949,9 hiljada
- skoro milion
- oko 900 hiljada
- 949,9 X 1000
- 949(000)

Djelimičan broj bodova

Kod 1: Ukazuje da je broj u dijagramu u obliku drveta utvrđen, ali da „u hiljadama“ u naslovu/fusnoti nije tačno objedinjeno. Odgovara 949,9 riječima ili brojkama. Dozvolite približne vrijednosti uporedive sa onima za Kod 2.

- 949.9
- 94,900
- skoro hiljadu
- malo manje od 950
- oko 900
- malo manje od 1000

Bez bodova

Kod 0: Drugi odgovori.

- 35,8%
- 7,50%

Kod 9: Bez odgovora.

Pitanje 4: RADNA SNAGA

R088Q04

U koji dio dijagrama u obliku drveta, ili možda ni u jedan, svaka od osoba navedenih u donjoj tabeli bi mogla biti svrstana?

Pokaži svoj odgovor stavljanjem znaka X u tačno polje u tabeli.

Prva stavka je urađena za tebe.

	"U radnu snagu: zaposlen/a"	"U radnu snagu: nezaposlen/a"	"Nije u radnoj snazi"	Ne pripada nijednoj kategoriji
Konobar koji radi pola vremena, 35 godina.	☒	☐	☐	☐
Poslovna žena, 43 godine, koja radi šezdeset sati sedmično.	☐	☐	☐	☐
Redovni student, 21 godina.	☐	☐	☐	☐
Muškarac, 28 godina, koji je nedavno prodao svoju radnju i sada traži posao.	☐	☐	☐	☐
Žena, 55 godina, koja nije nikada radila ili željela da radi van kuće.	☐	☐	☐	☐
Baba, 80 godina, koja još radi po nekoliko sati na porodičnoj tezgi na pijaci.	☐	☐	☐	☐

BODOVANJE: RADNA SNAGA 4

SVRHA PITANJA: Razmišljanje o sadržaju teksta: primjena skupa kriterijuma datih u tekstu na druge slučajeve

	"U radnu snagu: zaposlen/a"	"U radnu snagu: nezaposlen/a"	"Nije u radnoj snazi"	Ne pripada nijednoj kategoriji
Konobar koji radi pola vremena, 35 godina.	☒			
Poslovna žena, 43 godine, koja radi šezdeset sati sedmično.	☒			
Redovni student, 21 godina.			☒	
Muškarac, 28 godina, koji je nedavno prodao svoju radnju i sada traži posao.		☒		
Žena, 55 godina, koja nije nikada radila ili željela da radi van kuće.			☒	
Baba, 80 godina, koja još radi po nekoliko sati na porodičnoj tezgi na pijaci.				☒

Maksimalan broj bodova

Kod 3: 5 tačnih

Djelimičan broj bodova

Kod 2: 4 tačna

Kod 1: 3 tačna

Bez bodova

Kod 0: 2 tačna ili manje

Pitanje 5: RADNA SNAGA

R088Q05

Pretpostavi da se informacije o radnoj snazi predstavljaju u dijagramu u obliku drveta poput ovog svake godine.

Niže su navedene četiri karakteristike dijagrama u obliku drveta. Pokaži da li bi očekivao/la da se te karakteristike promijene od godine do godine ili ne, tako što ćeš zaokružiti ili „Promjena“ ili „Bez promjene“. Prva stavka je urađena za tebe.

Karakteristike dijagrama u obliku drveta	Odgovori
Oznake u svakom polju (npr. „Pripada radnoj snazi“)	Promjena / Bez promjene
Procenti (npr. „64,2%“)	Promjena / Bez promjene
Brojevi (npr. „2656,5“)	Promjena / Bez promjene
Fusnote ispod dijagrama	Promjena / Bez promjene

BODOVANJE: RADNA SNAGA 5

SVRHA PITANJA: Razmišljanje o sadržaju teksta: razumijevanje statusa elemenata u dijagramu

Karakteristike dijagrama u obliku drveta	Odgovori
Oznake u svakom polju (npr. „Pripada radnoj snazi“)	Bez promjene
Procenti (npr. „64,2%“)	Promjena
Brojevi (npr. „2656,5“)	Promjena
Fusnote ispod dijagrama	Bez promjene

Maksimalan broj bodova

Kod 1: 3 tačna

Bez bodova

Kod 0: 2 tačna ili manje

Pitanje 7: RADNA SNAGA**R088Q07**

Informacija o strukturi radne snage je predstavljena kao dijagram u obliku drveta, ali mogla je biti predstavljena i na brojne druge načine, kao što su pisani opis, kružni grafikon, grafički prikaz ili tabela.

Dijagram u obliku drveta je vjerovatno izabran zato što je posebno koristan da pokaže

- A promjene tokom vremena.
- B ukupan broj stanovnika zemlje.
- C kategorije u okviru svake grupe.
- D veličinu svake grupe.

BODOVANJE: RADNA SNAGA 7

SVRHA PITANJA: Razmišljanje o formi teksta: prepoznavanje prednosti određenog formata zbog njegove svrhe u odnosu na sadržaj

Maksimalan broj bodova

Kod 1: kategorije u okviru svake grupe.

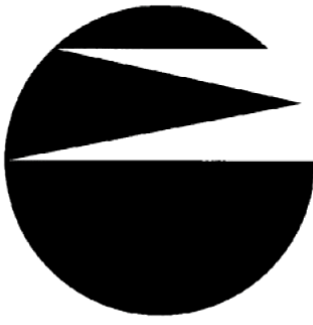
Bez bodova

Kod 0: Drugi odgovori.

Kod 9: Bez odgovora.

R091: Morlend

Sistem biblioteke Morlend novim članovima biblioteke, za obilježavanje mjesta u knjizi, daje karticu koja pokazuje njeno radno vrijeme. Pročitaj karticu da odgovoriš na pitanja koja slijede.

	RADNO VRIJEME				
	<i>Stupa na snagu od 1. februara 1998. godine</i>				
	Biblioteka Brunzvik	Biblioteka Kembel Turnbull	Biblioteka Koburg	Biblioteka Fokner	Biblioteka Glenroj
Nedjelja	13-17	Zatvorena	14-17	Zatvorena	14-17
Ponedjeljak	11-20	11-17.30	13-20	11-17.30	10-17.30
Utorak	11-20	11-20	11-20	11-20	10-20
Srijeda	11-20	11-17	10-20	11-17	10-20
Četvrtak	11-20	11-17.30	10-20	11-17.30	10-20
Petak	11-20	11-17	10-20	11-17	10-17.30
Subota	10-13	10-13	9-13	10-13	9-13

Pitanje 46: MORLEND

R091Q01- 0 1 8 9

Kada se Biblioteka Fokner zatvara u srijedu?

BODOVANJE: MORLEND 46

SVRHA PITANJA: Pronalaženje informacija

Kod 1: 17 časova/5 sati

Kod 0: Drugi odgovori.

Kod 8: Promašen zadatak.

Kod 9: Bez odgovora.

Pitanje 47: MORLEND

R091Q02

Koja biblioteka je još otvorena u 6 sati u petak uveče?

- A Biblioteka Brunzvik
- B Biblioteka Kembel Turnbull
- C Biblioteka Koburg
- D Biblioteka Fokner
- E Biblioteka Glenroj

R099: Plan internacional

Programski rezultati organizacije PLAN internacional za 1996. finansijsku godinu

Region istočne i južne Afrike

RIJA

Odrastati zdrav

	EGIPAT	ETIOPIJA	KENIJA	MALAVI	SUDAN	TANZANIJA	UGANDA	ZAMBIJA	ZIMBABVE	UKUPNO
Izgrađeno stacionara sa 4 ili manje prostorija	1	0	6	0	7	1	2	0	9	26
Obučeno zdravstvenih radnika – 1 dan obuke	1 053	0	719	0	425	1 003	20	80	1085	4 385
Djeca koja su dobijala dodatak ishrani > 1 sedmice	10 195	0	2 240	2 400	0	0	0	0	251 402	266 237
Djeca koja su dobila finansijsku pomoć za liječenje zdravlja/zuba	984	0	396	0	305	0	581	0	17	2 283

Učenje

	EGIPAT	ETIOPIJA	KENIJA	MALAVI	SUDAN	TANZANIJA	UGANDA	ZAMBIJA	ZIMBABVE	UKUPNO
Obučeno nastavnika – 1 sedmica obuke	0	0	367	0	970	115	565	0	303	2 320
Kupljeno/poklonjeno školskih vježbanki	667	0	0	41 200	0	69 106	0	150	0	111 123
Kupljeno/poklonjeno školskih udžbenika	0	0	45 650	9 600	1 182	8 769	7 285	150	58 387	131 023
Kupljeno/napravljeno/poklonjeno uniformi	8 897	0	5 761	0	2 000	6 040	0	0	434	23 132
Djeca koja su primila pomoć oko školarine/stipendije	12 321	0	1 598	0	154	0	0	0	2 014	16 087
Napravljeno/kupljeno/poklonjeno školskih klupa	3 200	0	3 689	250	1 564	1 725	1 794	0	4 109	16 331
Izgrađeno stalnih učionica	44	0	50	8	93	31	45	0	82	353
Popravljeni učionica	0	0	34	0	0	14	0	0	33	81
Odrasli koji su prošli obuku iz opismenjavanja ove finansijske godine	1 160	0	3 000	568	3 617	0	0	0	350	8 695

Prebivalište

Napravljeno poljskih zahoda ili toaleta	50	0	2 403	0	57	162	23	96	4 311	7 102
Kuće povezane na novi sistem kanalizacije	143	0	0	0	0	0	0	0	0	143
Bunara iskopano/poboljšano (ili izvora kaptirano)	0	0	15	0	7	13	0	0	159	194
Izbušeno novih bunara sa pronađenom vodom	0	0	8	93	14	0	27	0	220	362
Izgrađeno gravitacionih sistema snabdijevanja pitkom vodom	0	0	28	0	1	0	0	0	0	29
Opravljeni/poboljšani sistemi snabdijevanja pitkom vodom	0	0	392	0	2	0	0	0	31	425
Renovirano kuća sa PLAN projektom	265	0	520	0	0	0	1	0	2	788
Izgrađeno novih kuća za korisnike	225	0	596	0	0	2	6	0	313	1 142
Izgrađeno ili renovirano mjesnih centara	2	0	2	0	3	0	3	0	2	12
Vođe zajednice koje su obučene - 1 ili više dana obuke	2 214	95	3 522	232	200	3 575	814	20	2 693	13 365
Kilometara puta obnovljeno	1.2	0	26	0	0	0	0	0	53.4	80.6
Izgrađeno mostova	0	0	4	2	11	0	0	0	1	18
Porodice koje su imale direktne koristi od kontrole erozije	0	0	1 092	0	1 500	0	0	0	18 405	20 997
Kuće koje su opslužene u okviru projekta elektrifikacije	448	0	2	0	0	0	0	0	44	494

Izvor: Prilagođeno iz tabele programskih rezultata PLAN internacionala za 1996. godinu, dodatak Kvartalnom izvještaju za Međunarodni odbor za prvi kvartal 1997.

Tabela na prethodnoj strani dio je izvještaja koji je objavio PLAN internacional, međunarodna organizacija za pružanje pomoći, i daje neke informacije o radu PLAN-a u jednom od regiona gdje je aktivan (istočna i južna Afrika). Pomoću tabele, odgovori na pitanja koja slijede.

Pitanje 4A: PLAN INTERNACIONAL**R099Q04A**

Šta tabela govori o nivou aktivnosti organizacije PLAN internacional u Etiopiji 1996. godine, u poređenju sa drugim zemljama u regionu?

- A Nivo aktivnosti bio je relativno visok u Etiopiji.
- B Nivo aktivnosti bio je relativno nizak u Etiopiji.
- C Bio je približno isti kao i u drugim zemljama u regionu.
- D Bio je relativno visok u kategoriji Prebivalište, a nizak u drugim kategorijama.

BODOVANJE: PLAN INTERNACIONAL 4A

Napomena: Tačan odgovor je B: „Nivo aktivnosti bio je relativno nizak u Etiopiji”. Ovo pitanje je samo u cilju dobijanja informacije i neće zasebno doprinijeti bodovnom rezultatu učenika. Odgovor se uzima u obzir prilikom ocjenjivanja odgovora na Pitanje 4B.

Pitanje 4B: PLAN INTERNACIONAL**R099Q04B- 0 1 2 3 9**

Etiopija je 1996. godine bila jedna od najsiriromašnijih zemalja svijeta.

Imajući u vidu ovu činjenicu i informaciju iz tabele, kako se, po tvom mišljenju, može objasniti nivo aktivnosti organizacije PLAN internacional u Etiopiji u poređenju sa drugim zemljama?

.....

.....

.....

BODOVANJE: PLAN INTERNACIONAL 4B

SVRHA PITANJA: Razmišljanje o sadržaju teksta: upotreba znanja i iskustva da se formira pretpostavka koja je u skladu sa datim informacijama

Maksimalan broj bodova

Kod 3: Učenik je tačno odgovorio na Pitanje 4A (odgovor B). Objašnjava nivo aktivnosti PLAN-a koristeći SVE ponuđene informacije, sa direktnim ili indirektnim ukazivanjem na vrstu aktivnosti koju sprovodi PLAN u Etiopiji. Odgovor takođe mora biti u skladu sa (mada ne mora da ukazuje na) OBA sljedeća elementa:

- (1) nizak nivo aktivnosti PLAN-a u Etiopiji (informacija koja je data u tabeli); I
- (2) siromaštvom Etiopije (informacija koja je data u uvodu pitanja).
 - Organizacije koje pružaju pomoć često svoj rad započinju obučavanjem lokalnih ljudi pa bih rekla da je PLAN upravo počeo sa radom u Etiopiji 1996. godine.
 - Obuka aktivista u zajednicama je možda jedina vrsta pomoći koju mogu tamo pružiti. Možda nema bolnica ili škola u kojima bi mogli uspostaviti druge vrste aktivnosti na pružanju pomoći.
 - Možda druge grupe za pružanje pomoći pomažu sa lijekovima itd. PLAN shvata da treba da znaju kako da vode zemlju. *[Indirektno ukazuje na obuku vođa zajednice.]*

Djelimičan broj bodova

Kod 2: Učenik je tačno odgovorio na Pitanje 4A (odgovor B). Objašnjava nivo aktivnosti PLAN-a koristeći VEĆINU ponuđenih informacija. Odgovor mora biti u skladu sa (mada ne mora da ukazuje na) OBA sljedeća elementa:

- (1) niskim nivoom aktivnosti PLAN-a u Etiopiji (informacija koja je data u tabeli); I
- (2) siromaštvom Etiopije (informacija koja je data u uvodu pitanja).
 - Možda je teško dijeliti pomoć tamo jer je sve u takvom haosu.
 - Možda traje rat pa je teško davati pomoć.
 - Ne znaju kako da pomognu tamo.
 - Ako ostale organizacije pomažu u Etiopiji, onda za PLAN ima manje posla.
 - Pretpostavljam da su druge zemlja dobile pomoć prvo, a da će se Etiopiji pomoći u bliskoj budućnosti.
 - Narod Etiopije možda ima karakterističnu kulturu koja otežava interakciju sa strancima.
 - Mislim da drugim zemljama daju previše pomoći, a Etiopija je izostavljena. Plan internacional možda nema dovoljno sredstava ili novca za sve zemlje kojima je pomoć potrebna.

Kod 1: Učenik je tačno odgovorio na Pitanje 4A (odgovor B). Objašnjava obim rada PLAN-a koristeći DIO ponuđenih informacija. Odgovor mora biti u skladu sa (mada ne mora da ukazuje na) niskim nivoom aktivnosti PLAN-a u Etiopiji (informacija koja je data u tabeli).

- Etiopiji ne treba toliko pomoć PLAN-a koliko drugim zemljama. *[Koristi informaciju iz tabele, ali ne uzima u obzir informaciju o relativnom siromaštvu Etiopije koja je data u uvodu pitanja.]*
- Etiopija nije siromašna kao druge zemlje pa joj nije toliko potrebna pomoć PLAN-a. *[Koristi informaciju iz tabele, ali je odgovor neusklađen sa informacijom o relativnom siromaštvu Etiopije koja je data u uvodu pitanja.]*
- Etiopiji možda treba veća pomoć samo u pogledu njenih vođa zajednica, za razliku od drugih zemalja. *[Koristi detalj informacije iz tabele, ali ne uzima u obzir informaciju o relativnom siromaštvu Etiopije koja je data u uvodu pitanja.]*

- ILI: Učenik je netačno odgovorio na Pitanje 4A (nije odgovor B). Objašnjava obim rada PLAN-a koristeći DIO ponuđenih informacija. Odgovor mora biti u skladu sa (mada ne mora da ukazuje na) OBA sljedeća elementa:
- (1) nivoom aktivnosti u Etiopiji na koji je učenik ukazao u Pitanju 4A (samo objašnjenje ne mora biti tačno); I
 - (2) siromaštvom Etiopije (informacija koja je data u uvodu pitanja).
- [Odgovor na Pitanje 4A: Nivo aktivnosti je bio relativno visok u Etiopiji.] Etiopija je siromašnija od drugih zemalja u regionu pa joj stoga treba više pomoći.
 - [Odgovor na pitanje 4A: Bio je približno isti kao i u drugim zemljama u regionu.] Pomoć se dijeli jednako tako da nema suparništva među zemljama.

Bez bodova

Kod 0: Daje nedovoljan ili neodređen odgovor.

- U Etiopiji ne rade u istom obimu. *[Ponavlja informaciju iz odgovora na pitanje 4A a da ne pokušava da je objasni.]*
- PLAN jedva da išta radi u Etiopiji.

ILI: Pokazuje pogrešno razumijevanje materijala ili daje neuvjerljiv ili nebitan odgovor.

- Etiopiji treba više da daju. *[Izražava mišljenje umjesto da ponudi objašnjenje.]*
- Obučavaju samo aktiviste u zajednicama. Izgleda da ništa ne rade u pogledu zdravlja ili obrazovanja ljudi tamo. *[Ne objašnjava nivo aktivnosti.]*
- Nivo aktivnosti PLAN internacionala u Etiopiji u poređenju sa njegovim aktivnostima u drugim zemljama je viši. *[Ponavlja informaciju iz ponuđenog netačnog odgovora na 4A, a da ne pokušava da je objasni.]*
- PLAN daje isti iznos svakoj zemlji. *[Ponavlja informaciju iz ponuđenog netačnog odgovora na 4A, a da ne pokušava da je objasni.]*

Kod 9: Bez odgovora.

Naučno oružje za policiju

Počinjeno je ubistvo, ali osumnjičeni sve poriče. Tvrdi da ne poznaje žrtvu. Kaže da ga nikada nije poznavao, da nikada nije bio u njegovoj blizini, da ga nikada nije dodirnuo... Policija i sudija su ubijedeni da ne govori istinu. Ali kako to dokazati?

Na mjestu zločina, istražitelji su sakupili sve potencijalne djeliće dokaza koji se mogu zamisliti: vlakna tkanina, dlake kose, otiske prstiju, opuške... Nekoliko dlaka pronađenih na žrtvinoj jakni rade su boje. I neobično liče na one osumnjičenog. Ako bi se moglo dokazati da su ove dlake zaista njegove, to bi bio dokaz da se ipak sastao sa žrtvom.

Svaki pojedinac je jedinstven

Stručnjaci su se bacili na posao. Ispituju jedan broj ćelija u korijenu tih dlaka kose i ćelije iz krvi osumnjičenog. U jezgru svake ćelije u našem tijelu nalazi se DNK. Šta je DNK? DNK je poput ogrlice koju čine dva isprepletana niza bisera. Zamislite da se ti biseri javljaju

u četiri različite boje i da su hiljade obojenih bisera (koji čine gen) nanizani po veoma preciznom redosljedu. Kod svakog pojedinca ovaj redosljed je potpuno isti u svim ćelijama u tijelu: u onim u korijenu dlake kao i u onima u nožnom palcu, onima u jetri i onima u stomaku ili krvi. Ali, redosljed bisera se razlikuje od osobe do osobe. Imajući u vidu broj bisera nanizanih na ovaj način, male su šanse da dvoje ljudi imaju isti DNK, sa izuzetkom identičnih blizanaca. Jedinstvena za svakog pojedinca, DNK stoga predstavlja neku vrstu genetske lične karte.

Genetičari su zato u stanju da uporede genetsku ličnu kartu osumnjičenog (koja je utvrđena iz njegove krvi) sa onom osobe

rade kose. Ako je genetska karta ista, znače da je osumnjičeni, ipak, bio u blizini žrtve za koju je rekao da je nikada nije upoznao.

Samo jedan od dokaza

Policija sve više i više, često u slučajevima seksualnog napada, ubistava, krađe i drugih zločina, sprovodi genetsku analizu. Zašto? Da bi pokušala da pronađe dokaze o kontaktu između dvoje ljudi, dva objekta ili neke osobe i objekta. Dokazivanje tog kontakta je često veoma korisno za istragu. Ali, to ne znači da se i time dobija dokaz o počinjenom zločinu. To je samo jedan od dokaza među brojnim drugim.

En Versaj

Sačinjeni smo od milijardi ćelija

Svako živo biće se sastoji od mnoštva ćelija. Ćelija je zaista mala. Može se reći da je mikroskopske veličine jer se može vidjeti upotrebom mikroskopa koji je uveličava mnogo puta. Svaka ćelija ima spoljašnju membranu i jezgro u kojem se nalazi DNK.

Genetika?

DNK se sastoji od određenog broja gena, od kojih se svaki sastoji od nekoliko hiljada „bisera“. Svi zajedno, ovi geni predstavljaju genetsku ličnu kartu neke osobe.

Kako se otkriva genetska lična karta?

Genetičar uzima nekoliko ćelija iz korijena dlake kose koja je pronađena na žrtvi ili iz pljuvačke koja je ostala na opušku. Stavljajući ih u proizvod koji uništava sve oko DNK ćelija. Zatim isto radi sa ćelijama iz krvi osumnjičenog. DNK se zatim posebno priprema za analizu. Poslije toga, stavlja se u specijalni gel kroz koji se pušta električna struja. Poslije nekoliko sati, dobijaju se linije slične „bar“ kodovima (poput onih na stvarima koje kupujemo) koje su vidljive pod svjetlošću specijalne lampe. „Bar“ kod iz DNK osumnjičenog se zatim upoređuje sa onim iz dlake kose pronađenih na žrtvi.

Mikroskop u policijskoj laboratoriji

Odgovori na pitanja koja slijede pomoću članka iz časopisa na prethodnoj strani.

Pitanje 4: POLICIJA

R100Q04

Da bi objasnio strukturu DNK, autor govori o bisernoj ogrlici. Kako se ove biserne ogrlice razlikuju od jednog pojedinca do drugog?

- A Razlikuju se po dužini.
- B Redosljed bisera je različit.
- C Broj ogrlica je različit.
- D Boja bisera je različita.

BODOVANJE: POLICIJA 4

SVRHA PITANJA: Pronalaženje informacije: utvrđivanje eksplicitno date informacije

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Redosljed bisera je različit.

Bez bodova

Kod 0: Drugi odgovori.

Kod 9: Bez odgovora.

Pitanje 5: POLICIJA

R100Q05

Koja je svrha izdvojenog teksta pod naslovom „Kako se otkriva genetska lična karta“?

Da bi objasnio

- A šta je DNK.
- B šta je „bar“ kod.
- C kako se ćelije analiziraju da bi se utvrdila struktura DNK.
- D kako se može dokazati da je počinjen zločin.

BODOVANJE: POLICIJA 5

SVRHA PITANJA: Razvijanje tumačenja: donošenje zaključka

Maksimalan broj bodova

Kod 1: kako se ćelije analiziraju da bi se utvrdila struktura DNK.

Bez bodova

Kod 0: Drugi odgovori.

Kod 9: Bez odgovora.

Pitanje 6: POLICIJA**R100Q06**

Koji je glavni cilj autora?

- A Da upozori.
- B Da zabavi.
- C Da informiše.
- D Da ubijedi.

BODOVANJE: POLICIJA 6

SVRHA PITANJA: Opšte razumijevanje: identifikovanje opšte namjene

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Da informiše.

Bez bodova

Kod 0: Drugi odgovori.

Kod 9: Bez odgovora.

Pitanje 7: POLICIJA**R100Q07**

Na kraju uvoda (prvog osjenčenog dijela) kaže se: „Ali kako to dokazati?“

Prema tom odlomku, istražitelji pokušavaju da pronađu odgovor na ovo pitanje

- A ispitivanjem svjedoka.
- B sprovođenjem genetičkih analiza.
- C temeljnim ispitivanjem osumnjičenog.
- D proučavanjem svih rezultata istrage još jednom.

BODOVANJE: POLICIJA 7

SVRHA PITANJA: Razvijanje tumačenja: donošenje zaključka

Maksimalan broj bodova

Kod 1: sprovođenjem genetičkih analiza.

Bez bodova

Kod 0: Drugi odgovori.

Kod 9: Bez odgovora.

R107: Garancija

Garancija, tekst 1

Camera Shots

Video kuća

ULICA ELIZABET 89, MELBURN 3000
TELEFON: 9670 9601 FAX: 9602 5527
H<http://www.camerashots.com.au>

KLIJENT

SARA BRAUN
ULICA GLENLION 151
BRUNSVIK VIC 3057

VIDEO KUĆA "CAMERA SHOTS"
ULICA ELIZABET 89
MELBURN VIC 3000
9670 9601

FAKTURA 26802	DATUM 18/10/99	VRIJEME 12:10
RAČUN 195927	PRODAJA 24 RAY	REG. 16

PROIZVOD	OPIS	SERIJSKI BROJ	LISTA	KOLIČINA	NETO	UKUPNO	EX
150214	ROLLY FOTONEX 250 ZOOM	30910963		1	249.08	249.08	X
33844	POSTOLJE TRONOŽAC			1	5.66	5.66	X
	Transakcija.....Iznos.....	.. Kusur		Sub-Total		254,74	
	Visa/bankarska kartica \$254,74			Ukupno		254,74	

Hvala Vam što poslužete sa nama

Na prethodnoj strani nalazi se priznanica koju je Sara dobila kada je kupila novi fotoaparat. Niže se nalazi garantni list za fotoaparat. Na osnovu ovih dokumenata, odgovori na pitanja koja slijede.

Garancija, tekst 2

GARANCIJA 1 GODINA: (privatni korisnici)

VAŽI SAMO U AUSTRALIJI

VIDEO KUĆA I COMPANY PTY D.O.O. – ACN 008 458 884 (VIDEO HOUSE) garantuje prvom vlasniku da fotoaparat nema nikakvih oštećenja, fizičkih ili nastalih tokom izrade. Garancija se ne može prenijeti.

Video kuća će servisirati, popraviti ili zamijeniti, po svom nahođenju i besplatno, svaki dio za koji Video kuća provjerom utvrdi da je u kvaru, fizičkom ili nastalom tokom izrade, u periodu garancije.

MOLIMO ČITKO POPUNITE

BR. M 409668

Fotoaparat – Model

.....

Serijski broj:

Ime vlasnika: *SARA BRAUN*

Adresa: *ULICA GLENLION 151
BRUNZVIK VIC 3057*

Datum kupovine:

Kupovna cijena:

Pečat prodavca

[unijeti faksimil pečat imena/oznake prodavca]

NAPOMENA:

Odmah poslati – neophodna poštanska markica

Ovaj garantni list treba popuniti i vratiti Video kući u roku od 10 dana od dana kupovine.

Međunarodni garantni list se izdaje na zahtjev.

Pitanje 1: GARANCIJA

R107Q01

Na osnovu detalja sa priznanice popuni garantni list.

Ime i adresa vlasnika su već popunjeni.

BODOVANJE: GARANCIJA 1

Bez bodova

Kod 9: Bez odgovora. Ovaj kod primijenite samo ako nema pokušaja ni u jednom dijelu garantnog lista. Upišite „9” jednom pored koda zadatka

BODOVANJE: GARANCIJA 1A (MODEL)

SVRHA PITANJA: Pronalaženje informacije: upotreba informacija iz drugog izvora da bi se popunio obrazac

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Tačno identifikuje model.

- Rolly Fotonex 250 zoom.
- Rolly Fotonex.
- Fotonex.

Bez bodova

Kod 0: Drugi odgovori.

- 150214. *[Broj proizvoda umjesto naziva fotoaparata i modela.]*
- Rolly fotonex 250 Zoom postolje tronožac. *[Uključuje suvišnu i potencijalno zbunjujuću informaciju. Pokazuje slabo razumijevanje organizacije i sadržaja priznanice.]*

Kod 8: Promašen zadatak.

BODOVANJE: GARANCIJA 1B (SERIJSKI BROJ)

SVRHA PITANJA: Pronalaženje informacije: upotreba informacija iz drugog izvora da bi se popunio obrazac

Maksimalan broj bodova

Kod 1: 30910963

Bez bodova

Kod 0: Drugi odgovori.

Kod 8: Promašen zadatak.

BODOVANJE: GARANCIJA 1C (DATUM KUPOVINE)

SVRHA PITANJA: Pronalaženje informacije: upotreba informacija iz drugog izvora da bi se popunio obrazac

Maksimalan broj bodova

Kod 1: 18/10/99

Datum može biti napisan i na drugi način, ali mora sadržati dan, mjesec i godinu.

- 18. oktobar 1999.

Može da dâ suvišnu relevantnu informaciju (vrijeme).

- 18/10/99, 12.10 poslije podne

Bez bodova

Kod 0: Drugi odgovori.

- 18.10. 97. [Netačno navođenje godine (pogrešna godina).]

Kod 8: Promašen zadatak.

BODOVANJE: GARANCIJA 1D (KUPOVNA CIJENA)

SVRHA PITANJA: Pronalaženje informacije: upotreba informacija iz drugog izvora da bi se popunio obrazac

Maksimalan broj bodova

Kod 1: (\$) 249,08

Bez bodova

Kod 0: Drugi odgovori.

- (\$) 254,74

Kod 8: Promašen zadatak.

Pitanje 2: GARANCIJA

R107Q02- 0 1 8 9

Koliko vremena ima Sara da vrati garantni list?

.....

BODOVANJE: GARANCIJA 2

SVRHA PITANJA: Pronalaženje informacije: doslovno poklapanje

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Navodi 10 dana.

- Deset dana.
- U roku od 10 dana od dana kupovine.

Bez bodova

Kod 0: Drugi odgovori.

Kod 8: Promašen zadatak.

Kod 9: Bez odgovora.

Pitanje 3: GARANCIJA**R107Q03- 0 1 8 9**

Šta je još Sara kupila dok je bila u radnji?

.....

BODOVANJE: GARANCIJA 3

SVRHA PITANJA: Pronalaženje informacije

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Postolje tronožac.

Bez bodova

Kod 0: Drugi odgovori.

Kod 8: Promašen zadatak.

Kod 9: Bez odgovora.

Pitanje 5: GARANCIJA**R107Q05- 0 1 8 9**

Riječi „Hvala Vam što poslužete sa nama“ su odštampane na dnu priznanice. Jedan mogući razlog je da jednostavno žele biti ljubazni. Koji je drugi mogući razlog?

.....

BODOVANJE: GARANCIJA 5

SVRHA PITANJA: Razmišljanje o formi teksta

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Ukazuje direktno ili indirektno na razvoj odnosa između preduzeća i klijenata.

- Dobro je za posao kada su ljubazni prema vama.
- Da bi uspostavili dobar odnos sa klijentom.
- Žele da im se vratite.

Bez bodova

Kod 0: Drugi odgovori.

- Ljubazni su.
- Drago im je što ste fotoaparat kupili od njih.
- Žele da se osjećate posebnim.
- Da klijentima pokažu da su cijenjeni.

Kod 8: Promašen zadatak.

Kod 9: Bez odgovora.

R109: Pravedni sudija

Tekst: Pravedni sudija

Pomoću priče Pravedni sudija, odgovori na pitanja koja nakon nje slijede.

PRAVEDNI SUDIJA

Alžirski kralj po imenu Bauakas želio je da sazna da li je istina ili ne, kako mu je rečeno, da u jednom od njegovih gradova živi sudija koji je mogao odmah da utvrdi istinu i od koga nijedan nitkov nikada nije mogao da se sakrije. Bauakas je zamijenio odjeću sa jednim trgovcem i na konju krenuo u grad u kojem je živio sudija.

Na ulazu u grad, kralju je prišao bogalj i od njega zatražio milostinju. Bauakas mu je dao novac i spremio se da nastavi svojim putem, ali ga bogalj uhvati za odjeću.

„Šta hoćeš?” upitao je kralj. „Zar ti nijesam dao novac?”

„Dao si mi milostinju,” reče bogalj, „a sada mi učini jednu uslugu. Dozvoli mi da jašem sa tobom čak do gradskog trga, inače me konji i kamile mogu pregaziti.”

Bauakas je popeo bogalja iza sebe na konja i poveo ga čak do gradskog trga. Tamo je zaustavio konja, ali bogalj je odbio da siđe.

„Stigli smo na trg, zašto ne siđeš?” upita Bauakas.

„Zašto bih?” odgovori prosjak. „Ovaj konj pripada meni. Ako odbijaš da ga vratiš, moraćemo da idemo na sud.”

Pošto su čuli njihovu svađu, oko njih su se okupili ljudi i povikali:

„Idite kod sudije! On će presuditi među vama!”

Bauakas i bogalj pođoše kod sudije. U sudu je bilo i drugih, a sudija je prozivao jednog po jednog. Prije nego što je stigao do Bauakasa i bogalja, saslušao je učenjaka i seljaka. Došli su na sud zbog žene: seljak je rekao da je žena njegova, a učenjak da je njegova. Sudija ih je obojicu saslušao, trenutak ćutao i potom rekao:

„Ostavite ženu ovdje kod mene i vratite se sutra.”

Kad su otišli, pred sudiju dođoše mesar i trgovac uljem. Mesar je sav bio prekriven krvlju, a ovaj drugi uljem. Mesar je u ruci držao nešto novca, a trgovac uljem je držao mesara za ruku.

„Kupovao sam ulje od ovog čovjeka,” rekao je mesar, „a kada sam izvadio novčanik da mu platim, zgrabio me za ruku i pokušao da mi uzme sav moj novac. Zato smo došli kod vas – ja čvrsto držim svoj novčanik, a on čvrsto drži moju ruku. Ali, novac je moj, a on je lopov.”

Potom je govorio trgovac uljem. „To nije istina”, rekao je. „Mesar je došao kod mene da kupi ulje i pošto sam mu sipao pola posude, pitao me da mu usitnim zlatnik. Kada sam izvadio novac i stavio ga na sto, on ga je zgrabio i pokušao da pobjegne. Uhvatio sam ga za ruku, kao što vidite, i doveo ga vama ovdje.”

Sudija je trenutak ćutao i potom rekao: „Ostavite novac ovdje kod mene i vratite se sutra.”

Kad je došao na red, Bauakas je ispričao šta se desilo. Sudija ga je saslušao, a onda rekao prosjaku da govori.

„Sve što je rekao netačno je,” kazao je prosjak. „Sjedio je na zemlji i dok sam jahao kroz grad zamolio me da ga pustim da jaše sa mnom. Sjeo sam ga na svog konja i poveo ga tamo gdje je želio da ide. Ali kad smo stigli, odbio je da siđe i rekao da je konj njegov, što nije istina.”

Sudija je razmišljao jedan trenutak i potom rekao: „Ostavite konja ovdje kod mene i vratite se sutra.”

Sljedećeg dana u sudnici se okupio veliki broj ljudi da čuju sudijine odluke. Prvo su prišli učenjak i seljak.

„Uzmi svoju ženu,” reče sudija učenjaku, „a seljak će dobiti pedeset udaraca bičem.”

Učenjak je uzeo svoju ženu, a seljak je dobio svoju kaznu. Sudija je zatim pozvao mesara.

„Novac je tvoj,” rekao mu je. A pokazujući na trgovca uljem kaza: „Neka dobije pedeset udaraca bičem.”

Onda je pozvao Bauakasa i bogalja.

„Da li bi mogao da prepoznaš svog konja među dvadeset drugih?” pitao je Bauakasa.

„Bih,” odgovorio je ovaj.

„A ti?” pitao je bogalja.

„Bih,” rekao je bogalj.

„Pođite sa mnom,” rekao je sudija Bauakasu.

Otišli su u štalu. Bauakas je odmah pokazao svog konja među dvadeset drugih. Zatim je sudija pozvao bogalja i rekao mu da pokaže konja. Bogalj je prepoznao konja i pokazao ga. Sudija se onda vratio na svoje mjesto.

„Uzmi konja, tvoj je,” rekao je Bauakasu. „Neka bogalj dobije pedeset udaraca bičem.”

Kada je sudija napustio sud i krenuo kući, Bauakas ga je pratio.

„Šta hoćeš?” pitao je sudija. „Zar nijesi zadovoljan mojom odlukom?”

„Zadovoljan sam,” rekao je Bauakas. „Ali bih volio da mi kažeš kako si znao da je žena bila učenjakova, da je novac pripadao mesaru i da je konj moj, a ne prosjakov.”

„Evo kako sam znao za ženu: ujutro sam poslao za nju i rekao joj: ‘Molim te napuni moju mastionicu.’ Uzela je mastionicu, brzo i vješto je oprala i napunila je mastilom. Dakle, bio je to posao na koji je navikla. Da je bila žena seljaka, ne bi znala kako to da uradi. To mi je pokazalo da je učenjak rekao istinu.

„A evo kako sam znao za novac: stavio sam ga u čašu punu vode i ujutru pogledao da li se na površinu podiglo ulje. Da je novac pripadao trgovcu ulja, bio bi uprljan njegovim rukama masnim od ulja. Po vodi nije bilo ulja pa je, dakle, mesar govorio istinu.

„Za konja je bilo teže saznati. Bogalj ga je prepoznao među dvadeset drugih, kao i ti. Međutim, nijesam vas obojicu poveo do štale da vidim koji od vas poznaje konja, već da vidim kojeg od vas konj poznaje. Kada si mu ti prišao, okrenuo je glavu i ispružio vrat prema tebi. Ali, kada ga je bogalj dodirnuo, spustio je uši i podigao jedno kopito. Tako sam znao da si ti pravi gospodar tog konja.”

Onda je Bauakas rekao sudiji: „Ja nijesam trgovac, već kralj Bauakas. Došao sam ovdje da se uvjerim da je ono što se o tebi govori tačno. Sada vidim da si mudar sudija. Traži što hoćeš od mene i to ćeš dobiti kao nagradu.”

„Ne treba mi nagrada,” sudija odgovori. „Srećan sam da me moj kralj pohvalio.”

Pitanje 1: PRAVEDNI SUDIJA

R109Q01

U uvodu priče rečeno nam je da je Bauakas zamijenio odjeću sa jednim trgovcem.

Zašto Bauakas nije želio da ga prepoznaju?

- A Želio je da vidi da li bi i dalje bili poslušni kada bi bio „obična osoba“.
- B Planirao je da se pojavi u predmetu pred sudijom, prerušen u trgovca.
- C Uživao je da se preruši kako bi mogao svuda slobodno da se kreće i poigrava sa svojim potčinjenima.
- D Želio je da vidi sudiju kako obično obavlja svoj posao, a da na njega ne utiče prisustvo kralja.

BODOVANJE: PRAVEDNI SUDIJA 1

SVRHA PITANJA: Razvijanje tumačenja: izvođenje zaključka o motivima i namjerama lika

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Želio je da vidi sudiju kako obično obavlja svoj posao, a da na njega ne utiče prisustvo kralja.

Bez bodova

Kod 0: Drugi odgovori.

Kod 9: Bez odgovora.

Pitanje 3: PRAVEDNI SUDIJA**R109Q03**

Kako je sudija znao da je žena učenjakova supruga?

- A Tako što je posmatrao njen izgled i vidio da ne izgleda kao seljakova supruga.
- B Po načinu na koji su učenjak i seljak ispričali svoje priče na sudu.
- C Po načinu na koji je reagovala na seljaka i učenjaka u sudnici.
- D Tako što je isprobao njene vještine u radu koji je obavljala za svog muža.

BODOVANJE: PRAVEDNI SUDIJA 3

SVRHA PITANJA: Pronalaženje informacije: poklapanje srodno po značenju

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Tako što je isprobao njene vještine u radu koji je obavljala za svog muža.

Bez bodova

Kod 0: Drugi odgovori.

Kod 9: Bez odgovora.

Pitanje 4: PRAVEDNI SUDIJA**R109Q04- 0 1 2 3 4 8 9**

Da li smatraš da je bilo pravedno od sudije što je izrekao ISTE kazne za sva krivična djela?

Obrazloži svoj odgovor ukazujući na sličnosti ili razlike između tri slučaja u priči.

.....

.....

.....

.....

BODOVANJE: PRAVEDNI SUDIJA 4

SVRHA PITANJA: Razmišljanje o sadržaju teksta: provjera mentalnog predstavljanja onoga što se dešava u tekstu nasuprot vjerovanju zasnovanom na prethodnim informacijama

Kod 4: Ocjenjuje pravičnost kazni u odnosu jedne prema drugima, u smislu sličnosti ili razlika među nedjelima. Pokazuje tačno razumijevanje krivičnih djela.

- Ne, mnogo je teže krivično djelo pokušati ukrasti nečiju suprugu nego ukrasti novac ili konja.

- Sva tri kriminalca pokušala su da prevare nekoga a zatim su lagali u vezi sa tim, pa je bilo pravično što su kažnjeni na isti način.
- Teško je reći. I seljak, i trgovac uljem i prosjak htjeli su da ukradu nešto. Sa druge strane, stvari koje su htjeli da ukradu nijesu jednake vrijednosti.

Kod 3: Pokazuje tačno razumijevanje krivičnih djela i/ili kazni, a da ih pri tom ne ocjenjuje.

- Sudija je trojici kriminalaca dao po pedeset udaraca. Njihova nedjela su krađa žene, krađa novca i krađa konja.

Kod 2: Demonstrira nerazumijevanje krivičnih djela ili kazni.

- Mislim da se slučaj seljaka i učenjaka razlikovao od preostala dva jer je više ličio na razvod, dok su druga dva bili krađe. Stoga seljaka nije trebalo kazniti.

Kod 1: Ocjenjuje pravičnost samih kazni (tj. odgovara kao da je pitanje „Da li je pedeset udaraca bičem pravedna kazna?“)

- Ne, pedeset udaraca bičem je prestroga kazna za bilo koje od ovih krivičnih djela.
- Da, stroge kazne su neophodne jer na taj način kriminalci neće pokušati da ponovo urade te stvari.
- Ne, ne mislim da su kazne bile dovoljno teške.
- Bio je prestrog.

Kod 0: Daje nebitan ili neodređen odgovor, bez objašnjenja ili sa neodgovarajućim objašnjenjem ili na način koji nije u skladu sa sadržajem priče.

- Da, mislim da je bilo pravično.

Kod 8: Promašen zadatak.

Kod 9: Bez odgovora.

Primjeri odgovora

Kod 4:

- Ne, neka krivična djela su bila gora od ostalih. *[Minimalan odgovor za Kod 4: daje kriterijum („gora“) za različite kazne.]*
- Da, svi su lagali.

Kod 0:

- Ne, zato što bih ja mogao biti sitni kriminalac, a ti bi mogao dobiti doživotnu.
- Da, zato što je bio pravedni sudija. *[Post hoc argument (izbjegavanje suštine pitanja).]*
- Mislim da nije bilo pravedno izreći iste kazne jer su svi slučajevi bili različiti. *[„Različiti“ nije dovoljna evaluacija krivičnih djela da bi se objasnilo zašto bi kazne trebalo da budu različite. (uporedite prvi primjer kod Koda 4).]*
- Ne, zato što su se javljale drugačije okolnosti.
- Da, sva tri slučaja su imala dobru i lošu osobu. Takozvane loše momke je trebalo kazniti zbog toga što su učinili loše stvari. *[Nije ocjena nedjela.]*

Pitanje 5: PRAVEDNI SUDIJA**R109Q05**

O čemu u najvećoj mjeri govori ova priča?

- A Teškim krivičnim djelima.
- B Mudrom sudiji.
- C Dobrom vladaru.
- D Pametnom triku.

BODOVANJE: PRAVEDNI SUDIJA 5

SVRHA PITANJA: Široko razumijevanje: utvrđivanje glavne teme priče

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Mudrom sudiji.

Bez bodova

Kod 0: Drugi odgovori.

Kod 9: Bez odgovora.

Pitanje 9: PRAVEDNI SUDIJA**R109Q09- 0 1 8 9**

Za ovo pitanje treba da uporediš zakon i pravosuđe u svojoj zemlji sa zakonom i pravosuđem prikazanim u priči.

Krivična djela u priči su kažnjena po zakonu. Na koji još način su zakon i pravosuđe u tvojoj zemlji **SLIČNI** zakonu i pravosuđu prikazanim u priči?

.....

.....

U priči sudija za sva krivična djela dodijeli pedeset udaraca bičem. Pored vrste kazne, na koji način se zakon i pravosuđe u tvojoj zemlji **RAZLIKUJU** od zakona i pravosuđa prikazanih u priči?

.....

.....

BODOVANJE: PRAVEDNI SUDIJA 9

SVRHA PITANJA: Razmišljanje o sadržaju teksta: poređenje između koncepata predstavljenih u priči i sopstvenog znanja

Razmotrite samo prvi dio odgovora („sličan“). Unesite kod za ^{R109Q09a}.

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Opisuje jednu sličnost. Pokazuje tačno razumijevanje priče. Poređenje sa jednom karakteristikom nacionalnog pravnog sistema ili je direktno ili se o njemu može lako izvesti zaključak. Tačno poznavanje nacionalnog pravnog sistema nije od suštinske važnosti, ali uzmite u obzir koje bi osnovno znanje o pravu u vašoj zemlji bilo razumno očekivati od petnaestogodišnjaka.

- Odluke donijete na osnovu dokaza.
- I jednoj i drugoj strani je dozvoljeno da daju svoju verziju istine.
- Jednakost pred zakonom (bez obzira na to ko si).
- Sudom predsjedava sudija.
- Za slična nedjela daju se iste kazne.

Bez bodova

Kod 0: Drugi odgovori, uključujući neodređene, pogrešne i nebitne odgovore.

- Ne razlikuju dobro od zla.
- Čak i važni vladari zemalja mogu biti pozvani na sud.
- Kazna. *[Isključeno kroz pitanje.]*

Kod 8: Promašen zadatak.

Kod 9: Bez odgovora.

Primjeri odgovora

Kod 1:

- Ljudima u sudnici se sudi na osnovu različitih dokaza koji se mogu naći.
- Svako lice dobije priliku da kaže svoje.
- Da su odvedeni na sud da razgovaraju o ishodu.
- Sudski sistem u ovoj priči ima nepristrasnu osobu da odluči šta je istina, a to je sudija.
- Sudski sistem. *[Za razliku od „kazne” (Kod 0) nemaju svi pravni sistemi sudove.]*
- Saslušani su argumenti oba lica.
- I u našem sistemu sudije moraju da budu mudre i pravedne. *[Ocjena vrijednosti, u skladu sa tačnim razumijevanjem priče.]*

Razmotrite samo drugi dio odgovora („različit”). Unesite kod za ^{R109Q09b.}

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Opisuje jednu razliku. Pokazuje tačno razumijevanje priče. Poređenje sa jednom karakteristikom nacionalnog pravnog sistema je ili direktno ili se o njemu može lako izvesti zaključak. Tačno poznavanje nacionalnog pravnog sistema nije od suštinske važnosti. (Na primjer „nema porote“ može se prihvatiti kao razlika, iako u nekim današnjim sudovima nema porote.) Uzmite u obzir koje bi osnovno znanje o pravu u vašoj zemlji bilo razumno očekivati od petnaestogodišnjaka.

- Nema advokata.
- Sudija vodi sopstvenu istragu.

- Vrlo je brz, dok su u današnjim sudovima obično za slučajeve potrebne sedmice.
- Nema porote; izgleda da ne postoji bilo kakav način žalbe na odluku.
- Kazna je mnogo stroža. *[kvalitativan komentar vrste kazne]*
- Daje se ista kazna bez obzira na počinjeno nedjelo.

Bez bodova

Kod 0: Drugi odgovori, uključujući neodređene, pogrešne i nebitne odgovore.

- Kazna.
- Staromodno.
- Sudski sistem.
- Ljude ne bičuju. *[Isključeno kroz pitanje.]*

Kod 8: Promašen zadatak.

Kod 9: Bez odgovora.

Primjeri odgovora

Kod 1:

- Vijeće od 12 sudija - porota - koristi se umjesto jednog sudije.
- Nije bilo advokata ili porote.
- Nema porote ili čvrstih dokaza.
- Sudijina riječ je bila posljednja.
- Kod nas se suđenje odvija u sudnici.
- Sudije ne koriste male „testove“ kao pravedni sudija.
- Priča je imala pravednog sudiju. *[Navodi ili sugerije ocjenu vrijednosti ili mišljenje o nacionalnom pravnom sistemu. Odgovor je u skladu sa tačnim razumijevanjem priče, pa treba dodijeliti bodove iako je identičan sa naslovom priče.]*

Kod 0:

- Ishod, odluke.
- Ne nose perike.

Pitanje 10: PRAVEDNI SUDIJA

R109Q10

Koja od književnih vrsta najbolje odgovara ovoj priči?

- A Narodna pripovijest.
- B Putopisna priča.
- C Istorijski opis.
- D Tragedija.
- E Komedija.

BODOVANJE: PRAVEDNI SUDIJA 10

SVRHA PITANJA: Razmišljanje o formi teksta: prepoznavanje žanra priče

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Narodna pripovijest.

Bez bodova

Kod 0: Drugi odgovori.

Kod 9: Bez odgovora.

R110: Patike za trčanje

OSJEĆAJTE SE DOBRO U SVOJIM PATIKAMA ZA TRČANJE

Već 14 godina
Centar za
sportsku medicinu
iz Liona
(Francuska)
proučava povrede
mladih ljubitelja
sporta i sportskih
profesionalaca.
Istraživanje je
pokazalo da je
najbolji pristup
prevencija ... i
dobra obuća.

Udarci, padovi, habanje...

Osamnaest odsto ljubitelja sporta starosti od 8 do 12 godina već ima povrede pete. Hrskavica fudbalerovog zgloba ne reaguje dobro na udarce, a 25% profesionalaca je otkrilo kod sebe da je to posebno slaba tačka. Hrskavica osjetljivog zgloba koljena može takođe biti nepopravljivo oštećena i ako se ne povede briga odmah od djetinjstva (10–12 godina), može doći do preranog artritisa kostiju. Ni kuk ne može izbjeći oštećenje i, posebno kada su umorni, igrači se izlažu riziku da ga slome kao rezultat padova i sudara.

Prema istraživanju, fudbaleri koji igraju više od deset godina imaju koščate izrasline ili na koljenici ili na peti, što je poznato i pod nazivom

„fudbalsko stopalo”, deformitet koji izaziva obuća sa previše fleksibilnim đonovima i djelovima uz zglobove.

Zaštititi, poduprijeti, stabilizovati, apsorbovati

Ako je obuća previše kruta, onda ograničava kretanje. Ako je previše fleksibilna, povećava rizik od povreda i uganuća. Dobra sportska obuća treba da ispuni četiri kriterijuma:

Prvo, mora *obezbijediti spoljašnju zaštitu*: odbijati udarce lopte ili drugih igrača, nositi se sa neravninama na terenu i sačuvati stopalo da bude toplo i suvo, čak i kada se napolju sve smrzava od hladnoće i kada pada kiša.

Mora da *podupre stopalo*, a naročito nožni zglob, da bi se izbjegla uganuća, oticanja i drugi problemi, koji mogu čak i koljenu nanijeti štetu.

Takođe, mora igračima pružiti dobru *stabilnost* da se ne klizaju po vlažnom terenu ili spotiču po sasušenoj površini.

I na kraju, mora *apsorbovati udarce*, naročito one kojima se izlažu igrači odbojke i košarke koji stalno skaču.

Suva stopala

Da bi se izbjegla manja, ali bolna oboljenja, kao što su žuljevi ili čak raspukline ili sportsko stopalo (gljivične infekcije), obuća mora omogućiti isparavanje znoja i mora spriječiti prodiranje vlage spolja. Idealan materijal za to je koža, koja može biti otporna na vodu da bi spriječila da se obuća natopi već pri prvoj kiši.

Na osnovu članka sa prethodne strane, odgovori na sljedeća pitanja.

Pitanje 1: PATIKE ZA TRČANJE

R110Q01

Šta autor želi da pokaže ovim tekstom?

- A Da je kvalitet brojne sportske obuće mnogo poboljšán.
- B Da je najbolje ne igrati fudbal ako ste mlađi od 12 godina.
- C Da mladi ljudi dobijaju sve više povreda zbog svoje slabe fizičke kondicije.
- D Da je veoma bitno za mlade ljubitelje sporta da nose dobru sportsku obuću.

BODOVANJE: PATIKE ZA TRČANJE 1

SVRHA PITANJA: Opšte razumijevanje

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Da je veoma bitno za mlade ljubitelje sporta da nose dobru sportsku obuću.

Bez bodova

Kod 0: Drugi odgovori.

Kod 9: Bez odgovora.

Pitanje 4: PATIKE ZA TRČANJE

R110Q04- 0 1 9

Zašto, prema članku, sportska obuća ne treba da bude previše kruta?

.....

BODOVANJE: PATIKE ZA TRČANJE 4

SVRHA PITANJA: Pronalaženje informacije: izdvajanje jasno navedene informacije

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Ukazuje na ograničenje kretanja.

- Ograničavaju kretanje.
- Sprečavaju vas da lako trčite.

Bez bodova

Kod 0: Pokazuje pogrešno razumijevanje materijala ili daje neuvjerljiv ili nebitan odgovor.

- Da bi se izbjegle povrede.
- Ne podupiru stopalo.
- Zato što treba poduprijeti stopalo i zglob.

ILI: Daje nedovoljan ili neodređen odgovor.
• Inače ne odgovaraju.

Kod 9: Bez odgovora.

Pitanje 5: PATIKE ZA TRČANJE

R110Q05- 0 1 9

U jednom dijelu članka se kaže: „Dobra sportska obuća treba da ispuni četiri kriterijuma.“ Koji su to kriterijumi?

.....

.....

.....

.....

BODOVANJE: PATIKE ZA TRČANJE 5

SVRHA PITANJA: Pronalaženje informacije

Maksimalan broj bodova

- Kod 1: Ukazuje na četiri kriterijuma napisana kurzivom u tekstu. Svako pojedinačno navođenje može biti direktan citat, prepričavanje ili razrada kriterijuma. Kriterijumi mogu biti navedeni bilo kojim redoslijedom. Četiri kriterijuma su:
- (1) Da obezbijedi spoljašnju zaštitu
 - (2) Da podupre stopalo
 - (3) Da pruži dobru stabilnost
 - (4) Da apsorbuje udarce
- 1 Spoljašnja zaštita
 - 2 Podupiranje stopala
 - 3 Dobra stabilnost
 - 4 Apsorpcija udaraca
 - Mora obezbijediti spoljašnju zaštitu, poduprijeti stopalo, pružiti igraču dobru stabilnost i mora apsorbovati udarce.
 - Zaštititi, poduprijeti, stabilizovati, apsorbovati. *[Citira podnaslov za ovaj dio teksta.]*

Bez bodova

- Kod 0: Drugi odgovori.
- 1. Zaštititi od udaraca lopte ili stopala.
 2. Nosi sa neravninama na terenu.
 3. Sačuva stopalo da bude toplo i suvo.
 4. Podupre stopalo.
- [Prve tri tačke u ovom odgovoru dio su prvog kriterijuma (da obezbijedi spoljašnju zaštitu).]*

Kod 9: Bez odgovora.

Pitanje 6: PATIKE ZA TRČANJE

R110Q06

Pogledaj ovu rečenicu pri kraju članka. Ovdje je data u dva dijela:

„Da bi se izbjegla manja, ali bolna oboljenja, kao što su žuljevi ili čak raspukline ili sportsko stopalo (gljivične infekcije),...” (prvi dio)

„...obuća mora omogućiti isparavanje znoja i mora spriječiti prodiranje vlage spolja.” (drugi dio)

Koji je odnos između prvog i drugog dijela rečenice?

Drugi dio

- A je u suprotnosti sa prvim dijelom.
- B ponavlja prvi dio.
- C ilustruje problem koji je opisan u prvom dijelu.
- D daje rješenje za problem koji je opisan u prvom dijelu.

BODOVANJE: PATIKE ZA TRČANJE 6

SVRHA PITANJA: Razvijanje tumačenja: prepoznavanje odnosa između dvije rečenice, bez direktnih oznaka (veznika)

Maksimalan broj bodova

Kod 1: daje rješenje za problem koji je opisan u prvom dijelu.

Bez bodova

Kod 0: Drugi odgovori.

Kod 9: Bez odgovora.

R112: Loš ukus

Šalje Arnold Jago

Da li ste znali da smo 1996. godine na čokoladu potrošili gotovo jednak iznos koji je naša Vlada potrošila na međunarodnu pomoć da bi pomogla siromašnima?

Može li biti da nešto nije u redu sa našim prioritetima?

Šta ćeš uraditi u vezi sa tim?

Da, ti.

Arnold Jago,

Mildura

Pismo na prethodnoj strani pojavilo se u jednim australijskim novinama 1997. godine. Pomoću pisma, odgovori na sljedeća pitanja.

Pitanje 1: LOŠ UKUS

R112Q01

Cilj Arnolda Jaga je da ovim pismom izazove osjećaj

- A krivice.
- B zabave.
- C straha.
- D zadovoljstva.

BODOVANJE: LOŠ UKUS 1

SVRHA PITANJA: Razmišljanje o formi teksta: prepoznavanje piščeve namjere

Maksimalan broj bodova

Kod 1: krivice.

Bez bodova

Kod 0: Drugi odgovori.

Kod 9: Bez bodova.

Pitanje 3: LOŠ UKUS

R112Q03- 0 1 2 3 4 8 9

Kakvu vrstu odgovora ili akcije misliš da bi Arnold Jago želio da pokrene svojim pismom?

.....

.....

.....

BODOVANJE: LOŠ UKUS 3

SVRHA PITANJA: Razmišljanje o sadržaju teksta

- Kod 4: Vlada/pojedinci treba da troše više na (međunarodnu) pomoć.
- Ljudi treba da poklanjaju više novca za međunarodnu pomoć.
 - Poklanjati novac dobrotvornim organizacijama.
 - Ljudi treba manje da troše na čokoladu, a više na siromašne.

- Kod 3: Vlada/pojedinci treba da promijene svoje prioritete ili gledište.
- Da promijenimo svoje prioritete.

- On bi želio da ljudi saznaju više o tome kako trošimo svoje resurse.

Kod 2: Prepoznaje strategiju pisca, da natjera čitaoca da se osjeti krivim.

- Da se osjete krivim/posramljenim.

Kod 1: Da se troši manje na čokoladu/da se bude manje pohlepan.

- Da ne kupuju više čokoladu.
- Da prestanu da jedu brzu hranu.

Kod 0: Drugi odgovori, uključujući neodređene, pogrešne i nebitne odgovore.

- On bi želio da Vlada dobije otkaz.
- On bi želio da ljudi kažu: „Pokloniću sav svoj novac u dobrotvorne svrhe.“
- Ništa.
- Ne slažem se sa Arnoldom Jagom.
- Slažem se sa njim.

Kod 8: Promašen zadatak.

Kod 9: Bez odgovora.

Primjeri odgovora

Kod 4:

- Da ljudi troše manje novca na čokoladu, a više na bolesne u inostranstvu. *[Ograničeno shvatanje pomoći, ali je ipak shvatio/la poentu.]*
- Da ljudi ne troše sav svoj novac na čokoladu umjesto u inostranstvu. *[Slabo izražavanje, ali sadrži izvjestan osjećaj za međusobnu povezanost na koju ukazuje Jago. Sadrži element Koda 4 i Koda 1, pa se odlučite za veći kod. Pretpostavite da je „inostranstvo“ trebalo da bude „međunarodna pomoć“.]*
- Povećanje potrošnje od strane ljudi i Vlade u korist međunarodne pomoći da bi se pomoglo siromašnima. Takođe želi da se ljudi osjete krivim i da kupuju manje čokolade ili da poklone novac međunarodnoj pomoći za siromašne. *[Mješovit odgovor: elementi kodova 1, 2 i 4 - odaberite kod sa vrha hijerarhije.]*
- Umjesto što kupuju i jedu čokoladu ljudi treba da daju u korisne svrhe, a ne da udovoljavaju samima sebi. *[Samo neodređeno ukazivanje na međunarodnu pomoć, ali naglasak je na „troše na nešto korisno, a ne na nešto beznačajno“, što je najbliže Kodu 4.]*

Kod 3:

- Ljudi su podstaknuti da više razmišljaju kako da pomognu drugima nego da sebi udovoljavaju ličnim zadovoljstvima. *[Usredsređuje se više na stav („da više razmišljaju“) nego na akciju.]*
- Saznanje ljudi da je siromašnima potrebna naša pomoć, da bi ljudi u pogledu toga mogli nešto da urade. *[Naglasak na saznanju.]*

Kod 1:

- On bi želio da nas vidi da pružimo više nego što samo proždiremo čokoladu. *[Promašuje glavnu poentu šta je „nešto drugo“; naglasak je na jedenju.]*

Kod 0:

- Mislim da želi da se drugi ljudi slože i da počnu nešto da rade tim povodom. *[Previše neodređeno.]*

- Mislim da bi želio pisma sa napisanim mišljenjima i šta bi oni trebalo da urade da pomognu u vezi sa ovim problemom. *[Nejasna, neodređena podrška/razmatranje problema. Ekvivalentno sa „Slažem se sa njim“.]*
- Možda želi da vidi predloge ljudi kako da se sakupe sredstva za inostranstvo upotrebom čokolade ili da vidi opšti odgovor na svoje pismo o našim prioritetima. *[Odgovor pokazuje suštinsko nerazumijevanje stava.]*

R118: Maltretiranje

Maltretiranje, tekst

RODITELJI NIJESU SVJESNI MALTRETIRANJA

Prema istraživanju Ministarstva prosvjete, koje je objavljeno u srijedu, svaki treći ispitani roditelj svjestan je maltretiranja koje uključuje njihovu djecu.

Istraživanje, koje je sprovedeno između decembra 1994. i januara 1995. godine, obuhvatilo je oko 19.000 roditelja, nastavnika i djece iz osnovnih, nižih i viših razreda srednjih škola u kojima se javljalo maltretiranje.

Istraživanje, prvo takve vrste koje je sproveo Ministarstvo, obuhvatilo je učenike od četvrtog razreda pa naviše. Prema istraživanju, 22 odsto ispitanе djece iz osnovnih škola reklo je da se suočava sa maltretiranjem, u poređenju sa 13 odsto djece iz nižih razreda srednjih škola i 4 odsto učenika iz viših razreda srednjih škola.

Sa druge strane, nekih 26 odsto djece iz osnovnih škola izjavilo je da su maltretirali druge, a procenat se smanjuje na 20 odsto kod djece iz nižih razreda srednjih škola i na 6 odsto kod učenika viših razreda srednjih škola.

Od onih koji su odgovorili da su maltretirali druge, između 39 i 65 odsto je izjavilo da su i oni bili maltretirani.

Istraživanje je pokazalo da 37 odsto roditelja maltretirane djece iz osnovnih škola nije bilo svjesno maltretiranja usmjerenog prema njihovoj djeci. Kod djece iz nižih razreda srednjih škola taj broj je iznosio 34 odsto roditelja i 18 odsto roditelja učenika viših razreda srednje škole.

Od roditelja koji su svjesni maltretiranja, 14 do 18 odsto reklo je da su im za maltretiranje rekli nastavnici. Prema istraživanju, svega 3 do 4 odsto roditelja je o maltretiranju saznalo od svoje djece.

Istraživanje je takođe otkrilo da 42 odsto nastavnika iz osnovnih škola nije svjesno maltretiranja usmjerenog prema njihovim učenicima. Procenat tih nastavnika u nižim razredima srednjih škola iznosi 29 odsto, a u višim razredima srednjih škola 69 odsto.

Na pitanje o razlozima koji stoje iza maltretiranja, oko 85 odsto nastavnika navelo je nepostojanje edukacije kod kuće. Mnogi roditelji izdvojili su kao glavni razlog nedostatak osjećaja za pravdu i solidarnost kod djece.

Predstavnik Ministarstva prosvjete izjavio je da rezultati sugerišu da roditelji i nastavnici treba da budu bliskiji sa djecom da bi spriječili maltretiranje.

Maltretiranje u školi postalo je veliki problem u Japanu pošto se trinaestogodišnji Kijoteru Okouči objesio u gradu Nišio u prefekturi Aiči, u jesen 1994. godine i ostavio poruku u kojoj je napisao da su ga drugovi iz odjeljenja stalno potapali u obližnjoj rijeci i od njega iznuđivali novac.

Samoubistvo zbog maltretiranja natjeralo je Ministarstvo prosvjete da u martu 1995. godine objavi izvještaj o maltretiranju i od nastavnika zatraži da siledžijama narede da ne dolaze u školu.

Članak na prethodnoj strani pojavio se 1996. godine u japanskim dnevnim novinama. Pomoću njega, odgovori na sljedeća pitanja.

Pitanje 2: MALTRETIRANJE

R118Q02- 0 1 8 9

Zašto se u članku spominje smrt Kijoterua Okoučija?

.....

.....

BODOVANJE: MALTRETIRANJE 2

SVRHA PITANJA: Razvijanje tumačenja: povezivanje lokalne i opšte kohezije

Maksimalan broj bodova

- Kod 1: Povezuje incident samoubistva zbog maltretiranja sa brigom javnosti i/ili istraživanjem ILI ukazuje na ideju da je smrt bila povezana sa ekstremnim maltretiranjem. Veza može biti direktno navedena ili lako uočljiva.
- Da se objasni zašto je sprovedeno istraživanje.
 - Da ponudi osnovne informacije o tome zašto su ljudi toliko zabrinuti zbog maltretiranja u Japanu.
 - On je bio dječak koji je počinio samoubistvo zbog maltretiranja.
 - Da pokažu koje mogu biti posljedice maltretiranja.
 - To je bio ekstreman slučaj.
 - Objesio se i ostavio poruku u kojoj je napisao da su ga maltretirali na mnoge bolne načine, npr. siledžije su mu uzimale novac i potapale ga u obližnji potok mnogo puta. *[Opis ekstremnosti slučaja.]*
 - Ovo se spominje jer osjećaju da je važno da pokušaju da zaustave maltretiranje, a roditelji i nastavnici da dobro čuvaju djecu jer ona mogu da ponove istu stvar ako se bez pomoći sa tim nastavi još dugo. *[Veoma dug, komplikovan način da se kaže da je incident pokazao koliko je potrebno podići nivo svijesti javnosti.]*

Bez bodova

- Kod 0: Neodređen ili pogrešan odgovor, uključujući i sugerisanje da je spominjanje Kijoterua Okoučija senzacionalističko.
- On je bio japanski učenik.
 - Ovakvih slučajeva ima puno u cijelom svijetu.
 - To je samo da bi vam privukli pažnju.
 - Zato što su ga maltretirali. *[Kao da odgovara na pitanje „zašto je počinio samoubistvo?“, a ne zašto se to spominje u članku, pa zbog toga ne uspijeva da utvrdi povezanoost. Nedovoljno indirektno.]*
 - Zato što su dimenzije maltretiranja prošle nezapaženo. *[Ne može se izvući smisao, pomiješao uzrok i posljedicu.]*

Kod 8: Promašen zadatak.

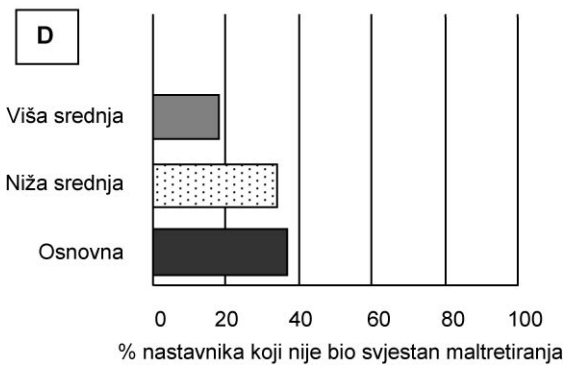
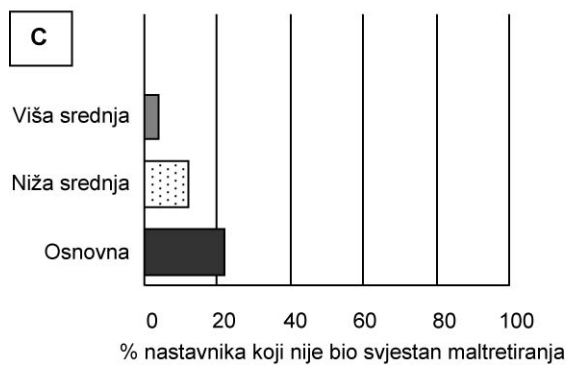
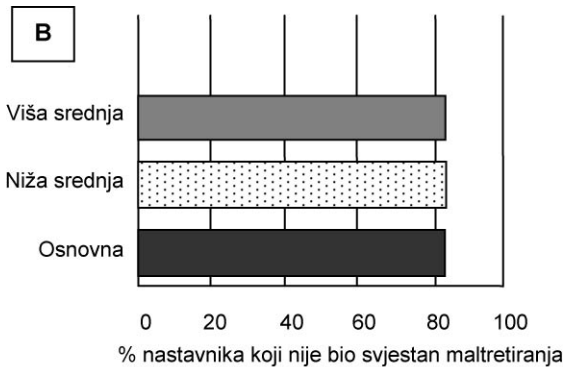
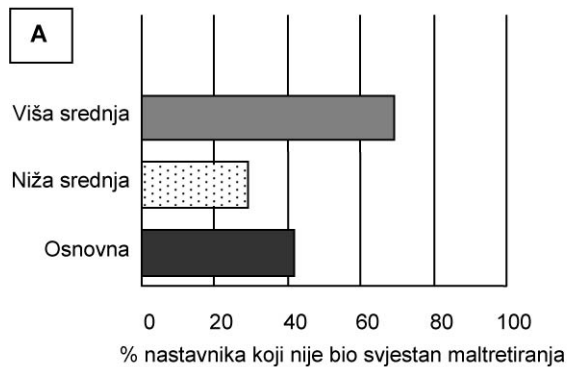
Kod 9: Bez odgovora.

Pitanje 3: MALTRETIRANJE

R118Q03

Koji procenat nastavnika u svakoj pojedinačnoj vrsti škole nije bio svjestan da njihove učenike maltretiraju?

Zaokruži odgovor (A, B, C ili D) koji najbolje to pokazuje.

BODOVANJE: MALTRETIRANJE 3

SVRHA PITANJA: Razvijanje tumačenja: prepoznavanje grafičkog prikaza informacije date u napisanom tekstu

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Zaokružuje A (slovo A ili grafikon).

Bez bodova

Kod 0: Drugi odgovori.

Kod 9: Bez odgovora.

R119: Poklon

POKLON

Koliko već dana, pitala se, sjedi ovako, posmatrajući hladnu smeđu vodu kako se polako penje uz strmu obalu što je postepeno nestajala. Jedva da se i sjećala kada je kiša počela da pada, prilazeći preko močvare iz pravca juga i počela da dobuje po zidovima njene kuće. Onda je i sama rijeka počela da raste, prvo polako dok napokon

5 nije zastala da bi se nastavila. Iz sata u sat, gmizala je uz potoke i jarke i prelivala se preko nižih mjesta. Noću, dok je spavala, rijeka je potopila put a nju opkolila tako da je ostala sama, čamac je nestao, a kuća bila poput kakvog strujom nošenog drveta nanijetog na njenu strmu obalu. Voda je sada dopirala čak i do katranom premazanih dasaka potpornih stubova. A još je rasla.

10 Dokle god joj je dosezao pogled, do vrhova drveća gdje je nekada bila suprotna obala, močvara je bila prazno more, prekriveno pljuskovima kiše, dok je rijeka bila izgubljena negdje u njenoj beskonačnosti. Njena kuća, sa svojim dnom kao kod čamaca, bila je sagrađena da pluta upravo po takvoj poplavi, ako bi se ikada desila, ali je sad već bila stara. Možda su daske ispod djelimično istrulile. Možda će se debelo uže kojim je kuća bila vezana za veliki snažni hrast prekinuti i pustiti je da se okreće niz

15 rijeku, isto kao što je odnesen njen čamac.

Sada niko nije mogao doći. Mogla je da doziva u pomoć, ali bilo bi uzalud, niko je ne bi čuo. Uzduž i poprijeko močvare, drugi su se borili da spasu ono malo što im je ostalo, možda čak i svoje živote. Ranije je vidjela cijelu kuću kako plutajući prolazi, tako tiho

20 da je podsjetilo na sjedjenje na sahrani. Pomislila je kad je ugledala da zna čija je to kuća. Bilo je loše vidjeti je kako je voda nosi, ali vlasnici mora da su pobjegli u više predjele. Kasnije, dok su kiša i mrak pritiskali, čula je krik pantera uzvodno.

Činilo sa da kuća sada drhti oko nje poput nečeg živog. Ispružila je ruku da dohvati lampu koja se prevrnula na stočiču pored njenog kreveta i stavila je između svojih

25 stopala da se ne pomjera. Zatim, škripeći i ječeći od napora, kuća se odvojila od tla, slobodna zaplovila, odskočila kao čep od plute i polako se zaljuljala nošena rijekom. Čvrsto se uhvatila za ivice kreveta. Ljuljajući se sa jedne strane na drugu, kuća se pokrenula do dužine svog veza. Došlo je do trzaja i gundanja stare drvene građe, a zatim pauza. Struja je polako popustila i dozvolila joj da se zaniže nazad i grebeći pređe preko svog mjesta mirovanja. Zadržala je dah i dugo sjedjela osjećajući lagane pokrete ljuljanja. Mrak se probio kroz neprekidnu kišu, a ona je sa glavom na ruci zaspala držeći se za krevet.

U neko doba noći probudio je krik, zvuk toliko ispunjen patnjom da je skočila na noge prije nego što se probudila. U mraku se spotakla o krevet. Došla je izvana, sa

35 rijeke. Čula je kako se nešto kreće, nešto veliko što je stvaralo zvuk poput povlačenja nečega po zemlji i vađenja mulja iz rijeke. Mogla je biti neka druga kuća. Onda je udarilo, ne direktno čeonno, već se odbijalo i klizalo duž kuće. Bilo je drvo. Slušala je dok su grane i lišće otpadali i nastavljali dalje niz rijeku, ostavljajući za sobom samo kišu i zapljuskivanje vode, zvuke koji su sada postali toliko uobičajeni da su se

40 činili djelovima tišine. Zgrčena na krevetu, skoro da je ponovo zaspala kada je čula novi krik, ovoga puta toliko blizu da je moglo biti u sobi. Zureći u mraku, povukla se polako nazad ka krevetu dok rukom nije uhvatila hladan oblik puške. Zatim je čučnula na jastuk i stegla pušku preko svojih koljena. „Ko je tamo?“, viknula je.

Odgovor je bio ponovljeni krik, ali manje oštar, koji je zvučao umorno, a zatim

45 je sve poklopila prazna tišina. Povukla se nazad i oslonila na krevet. Štogod da je bilo tamo, čula ga je kako se kreće po verandi. Daske su škripale i mogla je da razazna zvukove preturanih predmeta. Čulo se grebanje po zidu, kao da će to stvorenje razdiranjem ući. Sada je znala šta je, velika mačka, koju je isporučilo iščupano drvo što je prošlo pored nje. Došla je sa poplavom, poklon.

50 Nesvjesno je rukom prešla preko svog lica i grla. Puška se ljuljala preko njenih koljena. Nikada ranije u životu nije vidjela pantera. Čula je o njima od drugih i čula je njihove krike, poput patnje, u daljini. Mačka je opet grebala po zidu i zatresla prozor pored vrata. Sve dok bude čuvala prozor i držala mačku stisnutu između zida i vode, zatvorenu, biće dobro. Tamo napolju, životinja je zastala da kandžama zagrebe po
55 zardalaj zaštitnoj mreži. Povremeno bi cviljela i režala.

Kada se napokon kroz kišu kao kroz kakav filter probila svjetlost, spuštajući se poput neke druge vrste mraka, još je sjedjela na krevetu, ukočena i promrzla. Ruke, navikle na veslanje na rijeci, boljele su je od čvrstog držanja puške. Jedva da je dopustila sebi da se pokrene od straha da bi bilo kakav zvuk mogao mački dati snagu.

60 Ukrućena, njihala se sa pomjeranjem kuće. Kiša je i dalje padala kao da nikada neće prestati. Napokon, kroz sivo svjetlo vidjela je kišom išaranu poplavu i u daljini nejasne oblike potopljenog drveća. Mačka se sada nije kretala. Možda je otišla. Spustila je pušku pored sebe, skliznula sa kreveta i bešumno prišla prozoru. Još je bila tamo, čučala na ivici verande i zurila u snažni hrast, vez kuće, kao da je
65 odmjeravala svoje šanse da skoči na granu koja je visila u blizini. Sada, kada je mogla da je vidi, nije joj djelovala toliko zastrašujuće, sa svojim grubim krznom zapetljanim u grančice, upalog stomaka i jasno vidljivih rebara. Bilo bi je lako ubiti dok tamo sjedi, dok repom poput biča vitla sa jedne na drugu stranu. Vraćala se da dohvati pušku kada se životinja okrenula. Bez upozorenja, čučanja ili zatezanja mišića, skočila
70 je prema prozoru i slomila staklo. Pala je unazad, prigušujući vrisak, i zgrabivši pušku, opalila kroz prozor. Nije mogla da vidi pantera, ali promašila je. Životinja je opet počela da hoda gore-dolje. Za trenutak je vidjela njenu glavu i luk leđa dok je prolazila pored prozora.

Drhteći, vratila se na krevet i legla. Uspavljujuće stalan zvuk rijeke i kiše, prodorna hladnoća, iscrpjeli su njenu odlučnost. Gledala je u prozor i držala pušku spremnu. Pošto je dovoljno dugo sačekala, ponovo je pošla da pogleda. Panter je zaspao, glava na njegovim šapama, poput domaće mačke. Prvi put otkako su kiše počele, željela je da zaplače, za sebe, za sve ljude, za sve u poplavi. Skliznuvši na krevet, povukla je čebe preko svojih ramena. Trebalo je da se izvuče dok je još mogla, dok su putevi još bili
80 otvoreni ili prije nego što je njen čamac odnijela rijeka. Dok se njihala naprijed-nazad uz ljuljanje kuće duboki bol u stomaku je podsjetio da nije jela. Ne sjeća se koliko već dugo. Kao i mačka, umirala je od gladi. Pošto je polako prešla u kuhinju, zapalila je vatru sa nešto preostalih komada drveta. Ako poplava potraje, moraće da zapali stolicu, možda čak i sto. Nakon što je uzela ostatke šunke sa plafona, odrezala je debele komade smeđe-crvenog mesa i stavila ih u tiganj. Od mirisa mesa koje se prži zavrtilo
85 joj se u glavi. Nešto ustajalih dvopeka ostalo je od posljednjeg kuvanja i mogla je da skuva kafu. Vode je bilo u izobilju.

Dok je spremala hranu, gotovo da je zaboravila na mačku dok nije zaječala. I ona je bila gladna. „Pusti mene da jedem“, doviknula joj je, „a onda ću se pobrinuti za tebe“. I tiho se nasmijala. Dok je ostatak šunke kačila o ekser, mačka je režeći duboko
90 iz grla zatutnjala tako da su joj ruke zadrhtale.

Pošto je jela, ponovo je otišla do kreveta i uzela pušku. Kuća se sada podigla toliko visoko da nije više grebala po strmini kada bi je rijeka spuštala. Hrana ju je zagrijala. Mogla se otarasiti mačke dok je još bilo svjetlosti u kiši. Polako se prišunjala prozoru. Još je bila tamo, mjaukala je i počela da se kreće po verandi. Dugo je zurila u nju, bez
95 straha. A onda, bez razmišljanja o tome šta radi, odložila je pušku sa strane i pošla oko ivice kreveta u kuhinju. Iza nje mačka se razdraženo kretala. Skinula je ono što je ostalo od šunke, vratila se do prozora gazeći po podu koji se ljuljao i bacila je kroz slomljeno staklo. Sa druge strane začulo se gladno režanje i nešto poput potresa prešlo je od životinje na nju. Iznenađena onim što je uradila, povukla se na krevet. Čula je kako panter kida meso. Kuća se ljuljala oko nje.
100

105 Kada se sljedeći put probudila, odmah je znala da se sve izmijenilo. Kiša je prestala. Osjetila je pokrete kuće, ali nije se više ljuljala na poplavi. Otvorivši vrata, kroz iscijepanu zaštitnu mrežu ugledala je drugačiji svijet. Kuća je počivala na strmini, gdje i uvijek. Nekoliko stopa niže, rijeka je i dalje jurila u bujicama, ali nije više pokrivala onih nekoliko stopa između kuće i snažnog hrasta. I mačka je otišla. Od verande do hrasta i bez sumnje dalje u močvaru vodili su tragovi, nejasni i već su se gubili u mekom blatu. A tamo na verandi, izgrizeno do bjeline, bilo je ono što je ostalo od šunke.

Na osnovu priče „Poklon” sa prethodne tri strane, odgovori na pitanja koja slijede. (Obrati pažnju da su na margini priče dati brojevi redova kako bi ti pomogli da pronađeš djelove koji se navode u pitanjima.)

Pitanje 1: POKLON

R119Q01

U kojoj situaciji se žena nalazi na početku priče?

- A Preslaba je da napusti kuću poslije mnogo dana bez hrane.
- B Brani se od divlje životinje.
- C Njena kuća je okružena poplavom.
- D Poplavljena rijeka je odnijela njenu kuću.

BODOVANJE: POKLON 1

SVRHA PITANJA: Široko razumijevanje: prepoznavanje okvira radnje u priči

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Njena kuća je okružena poplavom.

Bez bodova

Kod 0: Drugi odgovori.

Kod 9: Bez odgovora.

Pitanje 4: POKLON

R119Q04

Kada žena kaže: „...a onda ću se pobrinuti za *tebe*“ (red 89) ona misli da

- A je sigurna da je mačka neće povrijediti.
- B pokušava da uplaši mačku.
- C namjerava da ustrijeli mačku.
- D planira da nahrani mačku.

BODOVANJE: POKLON 4

SVRHA PITANJA: Razvijanje tumačenja: utvrđivanje motiva ili namjere lika u priči

Maksimalan broj bodova

Kod 1: planira da nahrani mačku.

Bez bodova

Kod 0: Drugi odgovori.

Kod 9: Bez odgovora.

Da li smatraš da je posljednja rečenica „Poklona“ prikladna za završetak?

Obrazloži svoj odgovor pokazujući svoje razumijevanje kako je posljednja rečenica povezana sa značenjem priče.

.....

.....

.....

BODOVANJE: POKLON 5

SVRHA PITANJA: Razmišljanje o formi teksta: ocjenjivanje autorove upotrebe određenog elementa teksta

Maksimalan broj bodova

Kod 3: Ide dalje od doslovnog tumačenja priče i pri tom je tumači na način koji je u skladu sa tačnim doslovnim razumijevanjem. Ocjenjuje završetak u smislu tematske zaokruženosti, povezivanje posljednje rečenice sa centralnim odnosima, pitanjima ili metaforama u priči. Odgovor može da ukazuje, na primjer, na odnos između pantera i žene, na preživljavanje, ili na poklon ili zahvalnost. Mišljenje o prikladnosti može biti dato ili se može podrazumijevati.

- Da. Priča je dovela ženu u dodir sa onim što je suština u životu, a čista bijela kost je simbol toga.
- Da. Pretpostavljam da je ono što je panter ostavio od šunke takođe poklon, poruka koja glasi „živi i pusti druge da žive“.
- Da. Kost je kao poklon i to je tema priče.
- Da. Kost šunke podsjeća nas na to šta se moglo desiti ženi.
- Prikladan je jer joj se životinja na izvjestan način zahvalila zbog šunke.

Djelimičan broj bodova

Kod 2: Ide dalje od doslovnog tumačenja priče i pri tom je tumači na način koji je u skladu sa tačnim doslovnim razumijevanjem. Ocjenjuje završetak u smislu stila ili raspoloženja, povezujući posljednju rečenicu sa opštim stilom ili raspoloženjem u ostatku priče. Mišljenje o prikladnosti može biti dato ili se može podrazumijevati.

- Da, uklapa se u kazivanje priče bez uljepšavanja.
- Da, njime se produžava efekat nečeg jezivog.
- Ne, previše je nagao, dok je najveći dio priče dat do najmanjeg detalja.

Kod 1: Odgovara na nivou doslovnosti, na način koji je u skladu sa doslovnim razumijevanjem priče. Ocjenjuje završetak u smislu narativnog slijeda, povezujući posljednju rečenicu sa pojedinačnim događanjima, (*npr.* mačka pojela meso, posjeta pantera kući, opadanje poplave). Mišljenje o prikladnosti može biti dato ili se može podrazumijevati.

- Da, daje ti odgovor na pitanje da li je mačka pojela hranu.

- Ne. Dio o mesu se već bio završio.
- Završilo se jer je meso bilo dokrajčeno pa se završila i priča.
- Da. Sada se poplava povukla i pošto je pojela meso, mačka nema više razloga da ostane.
- Mislim da je to bio dobar završetak jer pokazuje da je na njenoj verandi bio panter. *[Razumijevanje na doslovnom nivou da su se događaji u priči „stvarno desili“.]*
- Ne, kraj nije odgovarajući, nije bio poklon, ali je bilo veoma opasno. *[Ukazuje na potpuno doslovno razumijevanje.]*
- Prikladno je opisati da je to bilo poslije kiše. *[Ukazivanje na okončanje poplave.]*

Bez bodova

Kod 0: Daje nedovoljan ili neodređen odgovor.

- Više je nego efikasan. Zaista je zadivljujući.
- Ne, poklon nije povezan sa krajem.
- Ne. Bilo bi bolje završiti sa nečim uzbudljivijim. *[Ne povezuje završetak sa ostatkom priče.]*
- Završava se opisivanjem kosti.

ILI: Pokazuje pogrešno razumijevanje materijala ili daje neuvjerljiv ili nebitan odgovor.

- Da, pokazao je da je sve bilo samo san. *[Neuvjerljivo]*
- Ne, zato što čitalac ne zna zašto je mačka nestala. *[Ukazuje na nerazumijevanje.]*

Kod 9: Bez odgovora.

Pitanje 6: POKLON

R119Q06

„Zatim, škripeći i ječeći od napora, kuća se odvojila ...” (red 25)

Šta se desilo kući u ovom dijelu priče?

- A Raspala se.
- B Počela je da pluta.
- C Udarila je u hrast.
- D Potonula je na dno rijeke.

BODOVANJE: POKLON 6

SVRHA PITANJA: Pronalaženje informacije: doslovno poklapanje

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Počela je da pluta.

Bez bodova

Kod 0: Drugi odgovori.

Kod 9: Bez odgovora.

Pitanje 7: POKLON

R119Q07- 0 1 2 3 9

Niže su data neka početna navođenja pantera u priči.

„probudio je krik, zvuk toliko ispunjen patnjom ...“ (red 33)

„Odgovor je bio ponovljeni krik, ali manje oštar, koji je zvučao umorno...“ (red 44)

„Čula je ... njihove krike, poput patnje, u daljini.“ (redovi 51–52)

Imajući u vidu šta se dešava u ostatku priče, zašto se, po tvom mišljenju, pisac odlučio da pantera uvede sa ovim opisima?

.....

.....

.....

.....

BODOVANJE: POKLON 7

SVRHA PITANJA: Razmišljanje o formi teksta: demonstracija sposobnosti da utvrdi nijanse u jeziku koje oboje tumačenje

Maksimalan broj bodova

Kod 3: Prepozna je da je namjera opisâ da izazovu sažaljenje. Ukazivanje na piščevu namjeru ili efekat na čitaoca može biti navedeno ili se može podrazumijevati. Ukazivanje na to šta se dešava u ostatku priče može biti navedeno ili se može podrazumijevati. Može da sugeriše da:

- (1) citirani opisi povezuju pantera sa ženom (ili uopšte ljudima) u patnji; ILI
- (2) citirani opisi pripremaju za kasnije ženino saosjećajno ponašanje prema panteru; ILI
- (3) panter je prikazan kao predmet saosjećanja.
 - Panter zvuči skoro kao ljudska bića, pa je poput žene i žalite ih oboje. *[Direktno ukazivanje na vezu između pantera i žene/ljudi. (1) Direktno ukazivanje na efekat na čitaoca.]*
 - Tjera vas da odmah shvatite da je panter takođe žrtva poplave. *[Indirektno ukazivanje na vezu između pantera i ljudi u riječi „takođe“. (1) Direktno ukazivanje na efekat na čitaoca.]*
 - Izgleda da je ženi žao stvorenja prije nego što sazna šta je. *[Povezuje odlomke sa kasnijim ženinim saosjećajnim ponašanjem (2), bez direktnog ukazivanja na namjeru ili efekat.]*
 - Tjera vas da žalite pantera. *[Nagoviješteno tačno razumijevanje nijansi opisâ. (3) Direktno ukazivanje na efekat na čitaoca.]*
 - Zvuči tužno i u nevolji. *[Nagoviješteno razumijevanje nijansi opisâ (3), sa indirektnim ukazivanjem na namjeru autora.]*

Djelimičan broj bodova

Kod 2: Ukazuje na moguće namjere (ili efekte) citiranih opisa, pored one da izazove sažaljenje. Komentar je u skladu sa razumijevanjem teksta. Ukazivanje na piščevu namjeru ili efekat na čitaoca može biti navedeno ili se može podrazumijevati. Ukazivanje na to šta se dešava u ostatku priče može biti navedeno ili se može podrazumijevati. Može da ukaže na:

(1) namjeru/efekat stvaranja napetosti ili misterije (obratite pažnju da se smatra da termini kao što su „zastrašujuća“ i „jeziva“ pokazuju nerazumijevanje citiranih opisa, dok se „interesantna“, „laka za čitanje“ i „jasna“ smatraju nedovoljno konkretnim); ILI

(2) ideju da je panter prikazan iz tačke gledišta žene.

- Zato što stvara napetost. Ne znate čiji su to zaista krici. [1]
- Polako uvodi pantera. [1]
- Uzbudljivo je. [1]
- Ne znate šta je, baš kao i žena. [Kombinacija (1) i (2).]
- Opisuje ženina osjećanja u vezi sa panterom. [2]

Kod 1: Ukazuje na doslovnu informaciju datu u citiranim opisima. Komentar je u skladu sa razumijevanjem teksta. Ukazivanje na piščevu namjeru ili efekat na čitaoca može biti navedeno ili se može podrazumijevati. Ukazivanje na to šta se dešava u ostatku priče može biti navedeno ili se može podrazumijevati. Može da ukaže na:

(1) realistično slikanje pantera; ILI

(2) na način na koji se opisi uklapaju sa doslovnim ambijentom i situacijom.

- Panter je divlja životinja, a divlje životinje puštaju krike. [1]
- Panter je bio gladan, a te životinje prave buku kada su gladne. [1]
- Primijetila bi zvuke koje je pravio jer je bilo mračno pa nije mogla da ga vidi. [2]
- To što je sada čula pantera podsjetilo je kada je čula jednog drugog ranije. [2]

Bez bodova

Kod 0: Daje nedovoljan ili neodređen odgovor.

- Čini je interesantnijom.
- U pitanju je snažan opisni jezik.

ILI: Pokazuje pogrešno razumijevanje materijala ili daje neuvjerljiv ili nebitan odgovor.

- Panter zvuči opako kao da čeka da je ščepa. [Neuvjerljivo.]
- Ovi opisi predstavljaju pantera na način da uplaši čitaoca. [Pogrešno.]
- Ona priča priču iz panterove tačke gledišta. [Pogrešno.]

Kod 9: Bez odgovora.

Pitanje 8: POKLON

R119Q08- 0 1 2 9

Šta se u priči sugerije da je bio ženin razlog zbog kojeg je nahranila pantera?

.....

.....

.....

.....

BODOVANJE: POKLON 8

SVRHA PITANJA: Razvijanje tumačenja: izvođenje zaključka o motivu lika

Maksimalan broj bodova

Kod 2: Prepozna je implikaciju da ženu motiviše sažaljenje ili empatija prema panteru. Može, takođe, spomenuti da žena ne razumije svjesno sopstveni motiv.

- Bilo joj je žao.
- Zato što je znala kako je to biti gladan.
- Zato što je saosjećajna osoba.
- Da mu pomogne da živi.

Djelimičan broj bodova

Kod 1: Prepozna je da priča ne objašnjava direktno ženin motiv i/ili da ga ne razumije svjesno.

- Nije razmišljala šta radi.
- Iz hira.
- Instinkt.
- Nije znala.
- U priči se ne kaže.

ILI: Odgovara u smislu panterove fizičke potrebe za hranom ili pomoći, bez ukazivanja na ženin motiv.

- Zato što je bio gladan.
- Zato što je ispuštao krike.

Bez bodova

Kod 0: Daje nedovoljan ili neodređen odgovor.

ILI: Pokazuje pogrešno razumijevanje materijala ili daje neuvjerljiv ili nebitan odgovor. Može da opiše ženin motiv u smislu sopstvene zaštite ili straha.

- Mislila je da će otići ako ga nahrani.
- Zato što ga se plašila.
- Željela je od njega da napravi svog ljubimca. [*Neuvjerljivo.*]

- Da bi se sprijateljila sa njim. *[Neuvjerljivo.]*
- Zato što ga je voljela. *[Neuvjerljivo.]*

Kod 9: Bez odgovora.

Pitanje 9: POKLON

R119Q09A- 0 1 9

R119Q09B- 0 1 9

Evo dijela razgovora između dvoje ljudi koji su pročitali „Poklon“:

Ponudi dokaze iz priče da pokažeš kako bi svaki od ovih govornika mogao da opravda svoje gledište.

Govornik 1

.....

Govornik 1

.....

BODOVANJE: POKLON 9

SVRHA PITANJA: Razmišljanje o sadržaju teksta: korišćenje relevantnih informacija iz teksta da bi se potkrijepio navedeni stav

BODOVANJE: POKLON 9A (Govornik 1 – „bezosjećajna i okrutna“)

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Daje dokaze iz priče koji potkrepljuju ideju da je žena bezosjećajna i okrutna. Može da ukaže na njenu namjeru da puca na pantera ili na činjenicu da zaista puca na njega. Može da koristi citat ili vjerno prepričavanje.

- Pokušava da puca na pantera.
- Okrutna je jer prvo što je pomislila je da ubije pantera.
- Smije se kada pomisli da ubije mačku.
- Dok je jela, smijala se što mačka ječi.
- I zgrabivši pušku, opalila je kroz prozor. *[Citat]*

Bez bodova

Kod 0: Daje nedovoljan ili neodređen odgovor.

- Neljubazna je prema panteru.

ILI: Pokazuje pogrešno razumijevanje materijala ili daje neuvjerljiv ili nebitan odgovor.

- Okrutna je zato što drži mačku zaključanu napolju. *[Neuvjerljivo je da bi trebalo da uradi drugačije, imajući u vidu opasnost koju mačka predstavlja u priči.]*
- Misli da bi žena trebalo da pokaže više saosjećanja. *[Nebitno: objašnjava šta govori dječak iz dijaloga, umjesto da ukazuje na priču.]*

Kod 9: Bez odgovora.

BODOVANJE: POKLON 9B (Govornik 2 – „saosjećajna“)

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Daje dokaze iz priče koji potkrepljuju ideju da je žena saosjećajna. Može da ukaže na njen postupak hranjenja pantera ili na sugestije o njenoj sposobnosti da bude saosjećajna prema panteru ili više uopšteno. Može da koristi citat ili vjerno prepričavanje.

- Velikodušna je zato što dijeli svoju hranu sa mačkom.
- Daje joj šunku.
- Skinula je ono što je ostalo od šunke i bacila kroz slomljeno staklo. *[Citat]*
- Kada prvi put čuje pantera, pomisli da zvuči tužno, a ne zastrašujuće. *[Dokaz o sposobnosti da bude saosjećajna prema panteru.]*
- Kaže se: „...željela je da zaplače, za sebe, za sve ljude, za sve u poplavi”. *[Citirani dokaz uopštenije saosjećajnosti.]*

Bez bodova

Kod 0: Daje nedovoljan ili neodređen odgovor.

- Ponaša se na saosjećajan način.
- Ljubazna je.

ILI: Pokazuje pogrešno razumijevanje materijala ili daje neuvjerljiv ili nebitan odgovor.

- Misli da je žena bila divna osoba. *[Nebitno: objašnjava šta govori djevojka koja učestvuje u dijalogu, umjesto da ukaže na priču.]*

Kod 9: Bez odgovora.

R216: Amanda i vojvotkinja

Tekst 1

AMANDA I VOJVOTKINJA

Rezime: Još od Leokadinije smrti, princ, koji je u nju bio zaljubljen, neutješan je. U radnji po imenu Réséda Soeurs, vojvotkinja, prinčeva tetka, upoznala je mladu pomoćnicu Amandu, koja nevjerovatno liči na Leokadiju. Vojvotkinja želi da joj Amanda pomogne da princa oslobodi od sjećanja koja ga proganjaju.

*Raskršće na posjedu dvorca, okrugla klupa
oko malog obeliska...pada veče...*

AMANDA

Još ne razumijem. Šta mogu da uradim za njega, gospo? Ne mogu da vjerujem da ste mogli pomisliti... A zašto ja? Nijesam posebno lijepa. A čak i kada bi neko bio veoma lijep - ko bi mogao da se iznenada tako postavi između njega i njegovih sjećanja?

VOJVOTKINJA

Niko, osim tebe.

AMANDA, iskreno iznenađena

Mene?

VOJVOTKINJA

Svijet je smiješan, dijete moje. Vidi samo parade, pokrete, obilježja položaja... mora da ti zbog toga nikada nije rečeno. Ali, moje srce nije me prevarilo - skoro da sam vrisnula u Réséda Soeursu prvi put kada sam te ugledala. Za nekoga ko je o njoj znao više od njene slike u javnosti, ti si slika i prilika Leokadije.

Večernje ptice su zamijenile popodnevene ptice. Tišina. Posjed su ispunile sjenke i cvrkutanje.

AMANDA, veoma nježno

Zaista mislim da ne mogu, gospo. Ja nemam ništa, ja sam ništa, a oni ljubavnici ... to je bila **moja** mašta, zar ne vidite?

Podigla se. Kao da će da ode, podigla je svoj mali kofer.

VOJVOTKINJA, takođe nježno, i veoma umorno
Naravno, draga. Izvinjavam se.

Ona, sa druge, strane ustaje sa teškoćom,

poput starice. U večernjem vazduhu čuje se zvonice bicikla; ona se trgne.

Slušaj... to je on! Samo mu se pokaži, oslanjajući se na ovaj obelisk, gdje je prvi put upoznao. Neka te vidi, čak i ako to bude samo ovaj jedan put, neka se iznenadi, pokaže naglo interesovanje za ovu sličnost, za ovu zavjeru koju ću mu priznati sutra i zbog koje će me mrzjeti - za bilo što, osim te mrtve djevojke koja će mi ga jednog od ovih dana uzeti, sigurna sam...(Uzela je za ruku.) Uradićeš to, zar ne? Najponiznije te molim, mlada damo. (*Gleda u nju, molećivo, i brzo dodaje:*) A onda, na taj način, i ti ćeš njega vidjeti. I...osjećam kako ponovo crvenim što ti ovo govorim - život je jednostavno previše lud! Ovo je treći put da sam se zacrvenjela u šezdeset godina, a drugi put u deset minuta - vidjećeš ga; i kada bi ikad (zašto da ne on, zgodan je i šarmantan i ne bi bio prvi?) kad bi ikada imao sreće, za sebe i za mene, da zaokupi tvoju maštu na trenutak... *Ponovo se u sjenkama čuje zvonice, ali sada veoma blizu.*

AMANDA, šapatom

Šta da mu kažem?

VOJVOTKINJA, čvrsto je držeći za ruku

Jednostavno kaži: „Izvinite, gospodine, možete li mi pokazati put do mora?“

Požurila je dublje u sjene drveća. Baš na vrijeme. Vidi se blijeda figura. To je princ na biciklu.

Prolazi veoma blizu blijede figure Amande pored obeliska. Ona mrmlja.

AMANDA

Izvinite, gospodine...

On zastaje, silazi sa bicikla, skida šešir i gleda u nju.

PRINC

Da?

AMANDA

Možete li mi pokazati put do mora?

PRINC

Skrenite na drugo skretanje lijevo.

Klanja se, tužno i uljudno, vraća se na bicikl i odlazi. U daljini se ponovo čuje zvonce. Vojvotkinja izlazi iz sjenke, veoma nalik na staricu.

AMANDA, *nježno, poslije malo vremena*
Nije me prepoznao...

VOJVOTKINJA

Bilo je mračno...A onda, ko zna koje lice on

njoj sada daje, u svojim snovima? (*Pita stidljivo.*) Posljednji voz je otišao, mlada damo. U svakom slučaju, zar ne bi voljela da ostaneš u dvorcu večeras?

AMANDA, *čudnim glasom*

Da, gospo.

Potpuni je mrak. Njih dvoje se više ne vide u sjenkama i samo se vjetar čuje među ogromnim drvećem na posjedu.

ZAVJESA SE SPUŠTA

Tekst 2

DEFINICIJE NEKIH POZORIŠNIH ZANIMANJA

Glumac: glumi lik na bini.

Režiser: kontroliše i nadgleda sve aspekte pozorišnog komada. On ne samo da raspoređuje glumce, organizuje njihove ulaske i izlaske i usmjerava njihovu glumu, već isto tako predlaže kako treba tumačiti tekst.

Osoblje garderobe: pravi kostime na osnovu modela.

Scenograf: kreira makete scene i modele kostima. Ove se makete i modeli kasnije u radionici izrađuju u svojoj punoj veličini.

Rekviziter: zadužen za pronalaženje neophodnih rekvizita. Riječ „rekviziti“ se koristi da označi sve što se može pomjerati: fotelje, pisma, lampe, buketi cvijeća, itd. Scena i kostimi nijesu rekviziti.

Tehničar zvuka: zadužen za sve zvučne efekte koji su neophodni za produkciju. Tokom predstave sjedi za kontrolnim uređajima.

Asistent osvjetljenja ili tehničar osvjetljenja: zadužen za osvjetljenje. I on, takođe, sjedi za kontrolnim uređajima tokom predstave. Osvjetljenje je toliko delikatno da dobro opremljeno pozorište može da zaposli i do deset tehničara osvjetljenja.

Na prethodne dvije strane nalaze se dva teksta. Tekst 1 je odlomak iz pozorišnog komada Leokadija Žana Anulija a Tekst 2 daje definicije pozorišnih zanimanja. Pomoću tekstova, odgovori na pitanja koja slijede.

Pitanje 1: AMANDA I VOJVOTKINJA

R216Q01

O čemu govori odlomak iz pozorišnog komada?

Vojvotkinja smišlja smicalicu

- A da privoli princa da češće dolazi da je viđa.
- B da privoli princa da konačno donese odluku da se oženi.
- C da privoli Amandu da natjera princa da zaboravi svoj bol.
- D da privoli Amandu da dođe i živi u dvorcu sa njom.

BODOVANJE: AMANDA I VOJVOTKINJA 1

SVRHA PITANJA: Opšte razumijevanje: razumijevanje glavne teme

Maksimalan broj bodova

Kod 1: da privoli Amandu da natjera princa da zaboravi svoj bol.

Bez bodova

Kod 0: Drugi odgovori.

Kod 9: Bez odgovora.

Pitanje 2: AMANDA I VOJVOTKINJA

R216Q02- 0 1 9

U tekstu pozorišnog komada, pored riječi koje treba da izgovaraju glumci, nalaze se uputstva koja treba da slijede glumci i pozorišni tehničari.

Kako se ova uputstva mogu prepoznati u tekstu?

.....

BODOVANJE: AMANDA I VOJVOTKINJA 2

SVRHA PITANJA: Razmišljanje o formi teksta: prepoznavanje upotrebe određenog elementa teksta

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Ukazuje na kurziv. Dozvolite opis koji nije tehnički. Može da spomene zgrade kao i kurziv.

- (Date su u) kurzivu.

- Pisanje ukoso.
- Kao ovo: *[imitira stil kurziva.]*
- Rukopis.
- Pisanje kurzivom i upotreba zagrada.
- One su date u tanjoj vrsti slova.

Bez bodova

Kod 0: Daje nedovoljan ili neodređen odgovor.

- Scenska uputstva su u zagradama. *[Ukazivanje na zagrade je tačno za neka scenska uputstva, ali u odgovoru se ne ukazuje na kurziv.]*
- Napisana su drugačijim stilom.
- Druga slova.

ILI: Pokazuje pogrešno razumijevanje materijala ili daje neuvjerljiv ili nebitan odgovor.

- Podebljana slova. *[Pogrešno.]*
- Mala slova. *[Pogrešno.]*
- Od strane režisera. *[Nebitno.]*

Kod 9: Bez odgovora.

Pitanje 3: AMANDA I VOJVOTKINJA

R216Q03A- 0 1 9
R216Q03B- 0 1 9
R216Q03C- 0 1 9

U tabeli datoj niže navedeni su pozorišni tehničari uključeni u postavljanje na scenu ovog odlomka iz *Leokadije*. Popuni tabelu tako što ćeš navesti scensko uputstvo iz teksta 1 koje zahtijeva angažovanje pojedinačnih tehničara.

Prva stavka je urađena za tebe.

Pozorišni tehničari	Scenska uputstva
Scenograf	Okrugla klupa oko malog obeliska.
Rekviziter	
Tehničar zvuka	
Tehničar osvjetljenja	

BODOVANJE: AMANDA I VOJVOTKINJA 3

SVRHA PITANJA: Razvijanje tumačenja: povezivanje informacija iz dva teksta

BODOVANJE: AMANDA I VOJVOTKINJA 3A (Rekviziter)

Maksimalan broj bodova

- Kod 1: Navodi kofer ILI bicikl. Može da citira frazu iz scenskih uputstava.
- Njen mali kofer.
 - Bicikl.

Bez bodova

- Kod 0: Drugi odgovori.
- Zvonce bicikla.
 - Obelisk.
 - Okrugla klupa.

Kod 9: Bez odgovora.

BODOVANJE: AMANDA I VOJVOTKINJA 3B (Tehničar zvuka)

Maksimalan broj bodova

- Kod 1: Navodi pjesmu ptice ILI (večernje) ptice ILI cvrkutanje ILI vjetar ILI tišinu. Može da citira frazu iz scenskih uputstava.
- U večernjem vazduhu čuje se zvonce bicikla.
 - Čuje se samo vjetar.
 - Večernje ptice.
 - Večernje ptice su zamijenile popodnevene ptice.

Bez bodova

Kod 0: Drugi odgovori.

Kod 9: Bez odgovora.

BODOVANJE: AMANDA I VOJVOTKINJA 3C (Tehničar osvjetljenja)

Maksimalan broj bodova

- Kod 1: Navodi sjenke ILI blijedu mrlju ILI [potpuni] mrak ILI veče.
- Posjed su ispunile sjenke.
 - Dublje u sjene drveća.
 - Pada veče.
 - U večernjem vazduhu.

Bez bodova

Kod 0: Drugi odgovori.

Kod 9: Bez odgovora.

Napomena: dio koji slijedi samo je za informisanje. (Nije dio vodiča za ocjenjivanje.)

Rezultat 1: Popunjava sve djelove tačno.

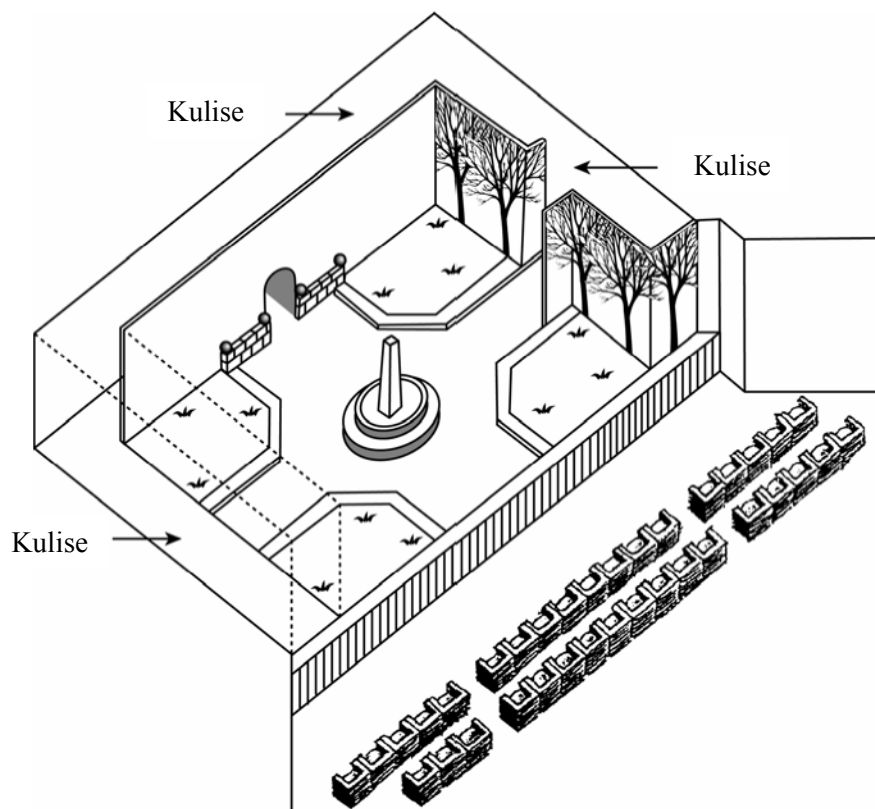
Rezultat 0: Jedan ili više djelova netačno.

Pitanje 4: AMANDA I VOJVOTKINJA

R216Q04- 0 1 9

Režiser raspoređuje glumce na bini. Na dijagramu, režiser označava Amandu slovom A, a vojvotkinju slovom V.

Stavi A ili V na sljedećoj skici scenske postavke da pokažeš približno gdje se nalaze Amanda i vojvotkinja u trenutku kada dolazi princ.

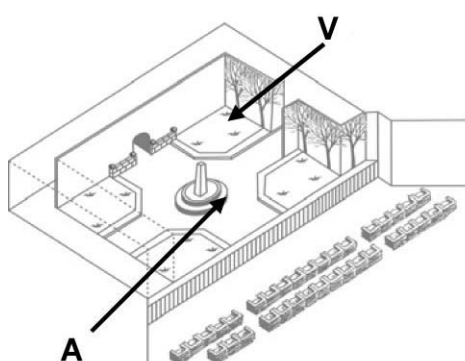
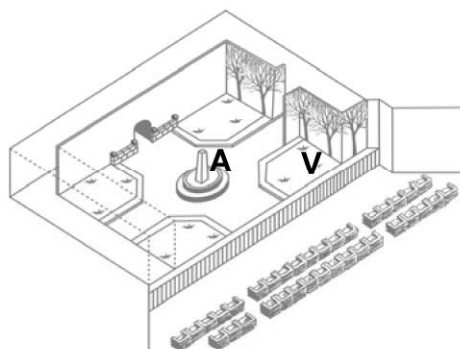
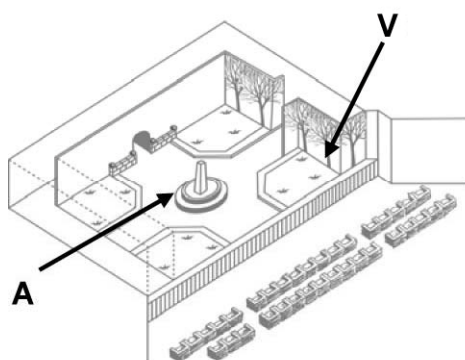
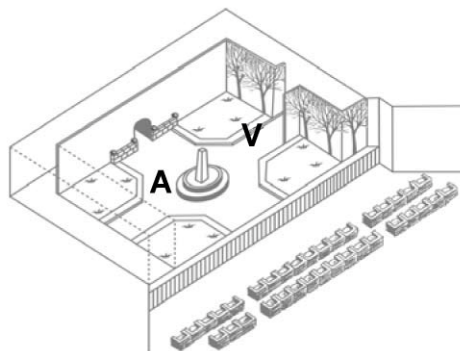
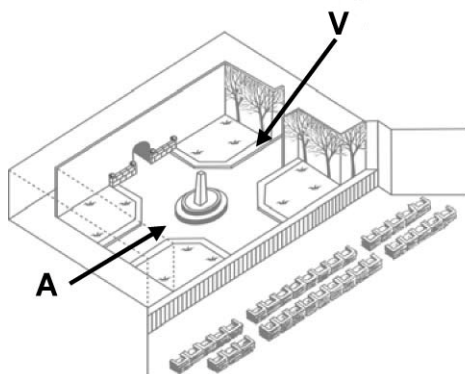

BODOVANJE: AMANDA I VOJVOTKINJA 4

SVRHA PITANJA: Razvijanje tumačenja: objedinjavanje teksta i grafičkog materijala

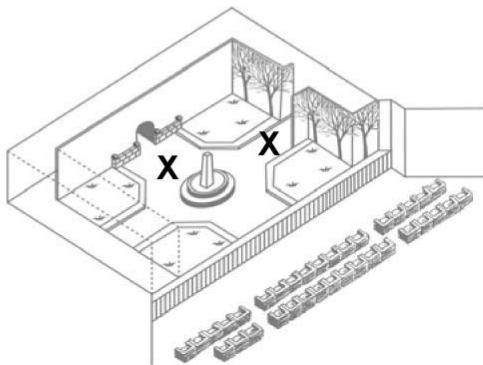
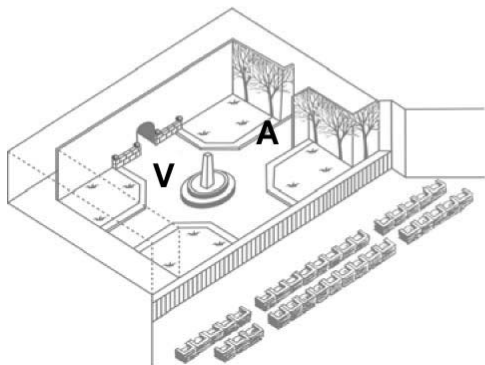
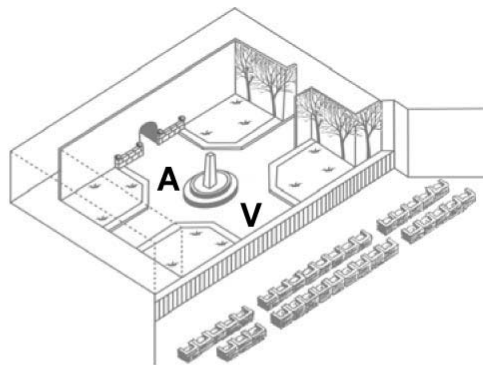
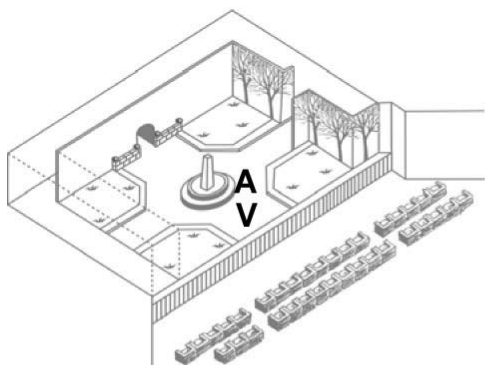
Maksimalan broj bodova

Kod 1: Stavlja A pored obeliska i V iza ili blizu drveća.

Bez bodova

Kod 0: Drugi odgovori.

Kod 9: Bez odgovora

Pitanje 6: AMANDA I VOJVOTKINJA**R216Q06**

Pri kraju odlomka iz pozorišnog komada, Amanda kaže: „Nije me prepoznao...“.

Šta misli pod tim?

- A Da princ nije pogledao Amandu.
- B Da princ nije shvatio da je Amanda pomoćnica u radnji.
- C Da princ nije shvatio da je već upoznao Amandu.
- D Da princ nije primijetio da Amanda liči na Leokadiju.

BODOVANJE: AMANDA I VOJVOTKINJA 6

SVRHA PITANJA: Razvijanje tumačenja: povezivanje informacija

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Da princ nije primijetio da Amanda liči na Leokadiju.

Bez bodova

Kod 0: Drugi odgovori.

Kod 9: Bez odgovora.

R217: Pčele

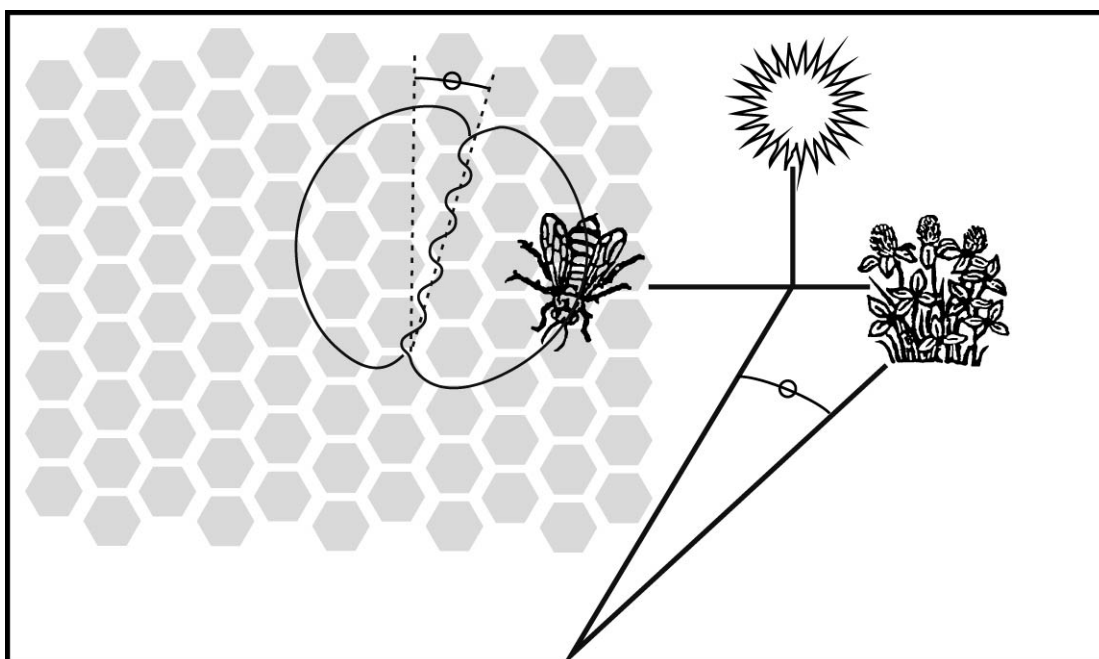
Tekst: Pčele

Informacija sa ove i sljedeće strane je iz brošure o pčelama. Pomoću te informacije, odgovori na pitanja koja slijede.

SAKUPLJANJE NEKTARA

Pčele prave med da bi preživjele. To je njihova jedina osnovna hrana. Ako u košnici ima 60.000 pčela, otprilike jedna trećina njih će biti angažovana na sakupljanju nektara koji potom radilice pretvaraju u med. Jedan manji broj pčela radi kao dobavljači ili tragači. One nalaze izvor nektara, a onda se vraćaju u košnicu da ostalim pčelama kažu gdje se nalazi.

Pčele dobavljači obavještavaju druge pčele gdje se nalazi izvor nektara izvodeći ples kojim daju informacije o pravcu i razdaljini koju će pčele morati da prelete. Tokom ovog plesa, pčela trese svojim stomakom sa strane na stranu dok se kreće u krugovima u obliku broja 8. Ples prati obrazac prikazan na sljedećoj slici.

Slika prikazuje pčelu kako pleše unutar košnice na vertikalnoj strani saća. Ako srednji dio broja 8 pokazuje pravo gore, to znači da pčele mogu da pronađu hranu ako lete pravo prema suncu. Ako srednji dio broja 8 pokazuje udesno, hrana se nalazi desno od sunca.

Razdaljina hrane od košnice naznačena je trajanjem vremena tokom kojeg pčela trese svojim stomakom. Ako je hrana sasvim blizu, pčela kratko trese svojim stomakom. Ako je daleko, pčela dugo trese svojim stomakom.

PRAVLJENJE MEDA

Kada pčele stignu u košnicu noseći nektar, one ga predaju radilicama. Radilice raspoređuju nektar okolo svojim vilicama, izlažući ga toplom suvom vazduhu košnice. Kod prvog sakupljanja, nektar sadrži šećer i minerale pomiješane sa otprilike 80% vode. Poslije deset do dvadeset minuta, kada najveći dio suvišne vode ispari, radilice stavljaju nektar u ćelije u saće, gdje se isparavanje nastavlja. Poslije tri dana, med u ćelijama sadrži oko 20% vode. U toj fazi, pčele pokrivaju ćelije poklopcima koje prave od pčelinjeg voska.

U toku dana pčele iz košnice obično sakupljaju nektar iz iste vrste cvijeta i iz iste oblasti. Neki od glavnih izvora nektara su voćke, djetelina i procvjetalo drveće.

MALI RJEČNIK

radilica	<i>pčela radnik koja radi unutar košnice.</i>
vilica	<i>dio usta.</i>

Pitanje 1: PČELE**R217Q01**

Koja je svrha plesa pčela?

- A Da proslave uspješnu proizvodnju meda.
- B Da označe vrstu biljke koju su pronašli dobavljači.
- C Da proslave rođenje nove pčele.
- D Da pokažu gdje su dobavljači pronašli hranu.

BODOVANJE: PČELE 1

SVRHA PITANJA: Opšte razumijevanje: razumijevanje glavne ideje posebnog dijela teksta

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Da pokažu gdje su dobavljači pronašli hranu.

Bez bodova

Kod 0: Drugi odgovori.

Kod 9: Bez odgovora.

Pitanje 2: PČELE**R217Q02- 0 1 8 9**

Napiši tri glavna izvora nektara.

1. _____
2. _____
3. _____

BODOVANJE: PČELE 2

SVRHA PITANJA: Pronalaženje informacije: doslovno poklapanje, bez informacija koje navode na pogrešan odgovor

Zasnovati kodove na sljedećim odgovorima:

- a: voćke
- b: djetelina
- c: procvjetalu drveće
- d: drveće
- e: cvijeće

Maksimalan broj bodova

Kod 1: (bilo kojim redoslijedom) abc, abe, bde

Bez bodova

Kod 0: Drugi odgovori. Kombinacije a, b, c, d i e ili drugi odgovori.
• voće

Kod 8: Promašen zadatak.

Kod 9: Bez odgovora.

Pitanje 3: PČELE

R217Q03

Koja je glavna razlika između nektara i meda?

- A Razmjer vode u supstanci.
- B Razmjer vode u odnosu na minerale u supstanci.
- C Vrsta biljke iz koje se skuplja supstanca.
- D Vrsta pčele koja obrađuje supstancu.

BODOVANJE: PČELE 3

SVRHA PITANJA: Razvijanje tumačenja: izvođenje zaključka o odnosu između slijeda činjenica

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Razmjer vode u supstanci.

Bez bodova

Kod 0: Drugi odgovori.

Kod 9: Bez odgovora.

Pitanje 5: PČELE**R217Q05- 0 1 2 8 9**

Šta pčela radi tokom plesa da pokaže koliko je hrana daleko od košnice?

.....

.....

BODOVANJE: PČELE 5

SVRHA PITANJA: Pronalaženje informacije: nalaženje direktne informacije u tekstu

Kod 2: Ukazuje da informaciju daje na oba načina, I tako što trese svojim stomakom I dužinom vremena tokom kojeg ga trese.

- Koliko dugo pčela trese svojim stomakom.
- Trese svojim stomakom određeno vrijeme.

Kod 1: Spominje samo da trese svojim stomakom. (Odgovor može biti djelimično pogrešan.)

- Trese svojim stomakom.
- Pokazuje koliko je daleko brzinom kojom trese svojim stomakom.

ILI: Spominje vrijeme trajanja bez spominjanja da trese stomakom.

- Koliko dugo pleše.

Kod 0: Nebitan, pogrešan, nepotpun ili neodređen odgovor.

- Koliko se brzo pčela kreće oko broja 8.
- Koliko je velik broj 8.
- Kako se pčela kreće.
- Pleše.
- Stomak.

Kod 8: Promašen zadatak.

Kod 9: Bez odgovora.

Kadrovska služba preduzeća za proizvodnju CANCO

CENTAR ZA INTERNU I EKSTERNU MOBILNOST

Šta je CIEM?

CIEM znači Centar za internu i eksternu mobilnost, inicijativu kadrovske službe. Značajan broj radnika ove službe radi za CIEM, zajedno sa zaposlenima iz drugih službi i spoljašnjim konsultantima za karijeru.

CIEM stoji na raspolaganju zaposlenima da im pomogne u njihovoj potrazi za novim poslom unutar ili van preduzeća za proizvodnju CANCO.

Šta CIEM radi?

CIEM pruža podršku zaposlenima koji ozbiljno razmišljaju o nalaženju drugog posla i to kroz sljedeće aktivnosti:

- **Banka podataka o poslovima**

Poslije intervjua sa zaposlenim, informacije se unose u banku podataka koja prati one koji traže posao, kao i slobodna radna mjesta u CANCO i drugim preduzećima za proizvodnju.

- **Usmjeravanje**

Putem savjetodavnih razgovora o karijeri ispituju se mogućnosti zaposlenog.

- **Kursevi**

Organizuju se kursevi (u saradnji sa službom za informisanje i obuku) na teme traženja posla i planiranja karijere.

- **Projekti promjene karijere**

CIEM podržava i koordiniše projekte koji pomažu zaposlenima da se pripreme za nove karijere i perspektive.

- **Posredovanje**

CIEM djeluje kao posrednik za zaposlene kojima prijeti otpuštanje kao rezultat reorganizacije i pomaže u traženju novih mjesta kada je to neophodno.

Koliko CIEM košta?

Plaćanje se utvrđuje u konsultaciji sa službom u kojoj radite. Veliki broj usluga CIEM-a je besplatan. Od vas se takođe može zatražiti da platite, novcem ili vremenom.

Kako CIEM funkcioniše?

CIEM pruža podršku zaposlenima koji ozbiljno razmišljaju o nalaženju drugog posla unutar ili van preduzeća.

Taj proces započinje podnošenjem prijave. Razgovor sa savjetnikom za kadrove može se takođe pokazati korisnim. Očigledno je da treba da razgovarate sa savjetnikom prvo o svojim željama i internim mogućnostima u pogledu vaše karijere. Savjetnik je upoznat sa vašim sposobnostima i razvojem unutar vašeg odjeljenja.

Kontakt sa CIEM-om se u svakom slučaju ostvaruje putem savjetnika za kadrove. On ili ona za vas obrađuje prijavu, poslije čega vas pozivaju na razgovor sa predstavnikom CIEM-a.

Za dodatne informacije

Služba za kadrove može vam dati dodatne informacije.

Na osnovu objave iz kadrovske službe, koja je data na prethodnoj strani, odgovori na pitanja koja slijede.

Pitanje 1: KADROVI

R234Q01- 0 1 9

Prema objavi, gdje možeš dobiti više informacija o CIEM-u?

.....

BODOVANJE: KADROVI 1

SVRHA PITANJA: Pronalaženje informacije

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Navodi barem JEDNO od sljedećih:

- (1) u kadrovskoj službi
- (2) od savjetnika za kadrove
 - Služba za kadrove
 - Savjetnik za kadrove vam može dati dodatne informacije.

Bez bodova

Kod 0: Drugi odgovori.

- CANCO preduzeće za proizvodnju

Kod 9: Bez odgovora.

Pitanje 2: KADROVI

R234Q02- 0 1 9

Nabroj dva načina na koja CIEM pomaže ljudima koji će ostati bez posla zbog reorganizacije u njihovim službama.

.....

.....

BODOVANJE: KADROVI 2

SVRHA PITANJA: Pronalaženje informacije

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Navodi OBA sljedeća:

- (1) nastupaju kao posrednici za zaposlene ILI posredovanje
- (2) pomažu u nalaženju novih mjesta. *[Ne prihvatajte: „Baza podataka o poslovima“, „Usmjeravanje“, „Kursevi“ ili „Projekti promjene karijere“.]*

- posrednik
pomaže u pronalaženju novih mjesta kada je to potrebno
- nastupa kao posrednik
pomaže vam da nađete posao

Bez bodova

Kod 0: Drugi odgovori.

- 1. Posredovanje 2. projekti promjene karijere
- projekti promjene karijere
kursevi
- praćenje/oni koji traže posao/nova radna mjesta
posredovanje
- prijava ili razgovor sa savjetnikom za kadrove

Kod 9: Bez odgovora.

UVODNI ČLANAK

Tehnologija stvara potrebu za novim pravilima

NAUKA ima svoj način da bude ispred zakona i etike. To se dramatično dogodilo 1945. godine na destruktivnoj strani života sa atomskom bombom, a sada se dešava na stvaralačkoj strani života sa tehnikama za prevazilaženje ljudske neplodnosti.

Većina nas se radovala zajedno sa porodicom Braun iz Engleske kada se rodila Luiz, prva beba iz epruvete. I divili smo se drugim prvim primjerima — najnoviji od njih bio je rođenje zdravih beba što su nekada bile smrznuti embrioni koji su čekali odgovarajući trenutak usađivanja u buduću majku.

Upravo se oko dva takva zamrznuta embriona u Australiji podigla oluja pravnih i etičkih pitanja. Trebalo je da embrioni budu usađeni u Elsu Rios, ženu Marija Riosa. Prethodno usađivanje embriona bilo je neuspješno, a Riosovi su željeli da dobiju još jednu šansu da postanu roditelji. Ali prije nego što im se ukazala druga šansa da pokušaju, Riosovi su poginuli u udesu aviona.

Šta je australijska bolnica trebalo da radi sa zamrznutim embrionima? Da li su mogli biti usađeni u nekog drugog? Bilo je mnogo dobrovoljki. Da li su embrioni nekako imali pravo na značajnu imovinu Riosovih? Ili embrione treba uništiti? Riosovi, razumljivo, nijesu embrionima ostavili ništa za budućnost.

Australijanci su formirali komisiju da prouči problem. Prošle sedmice, komisija je podnijela svoj izvještaj. Embrione treba otopiti, reklo je vijeće, zato što bi donacija embriona nekome drugome zahtijevala pristanak „tvoraca“, a takav pristanak

nije bio dat. Vijeće je takođe zaključilo da embrioni u svom sadašnjem stanju nijesu posjedovali život ili prava pa su stoga mogli biti uništeni.

Članovi komisije bili su svjesni da gaze po klizavom pravnom i etičkom terenu. Zbog toga su sugerisali da se dozvoli period od tri mjeseca da javnost odgovori na preporuke komisije. Ako dođe do snažne pobune protiv uništavanja embriona, komisija bi ponovo razmotrila svoju odluku.

Parovi koji se u bolnici Kraljica Viktorija u Sidneju sada prijavljuju za programe vantjelesne oplodnje moraju precizirati šta treba da se uradi sa embrionima ukoliko se njima nešto desi.

Ovim se obezbjeđuje da se situacija slična Riosovima više ne ponovi. Ali šta je sa drugim složenim pitanjima? U Francuskoj, žena je nedavno morala da ide na sud da bi joj bilo dozvoljeno da nosi dijete začeto zamrznutom spermom svog pokojnog muža. Kako treba pristupiti takvom zahtjevu? Šta treba uraditi ako surogat majka raskine svoj ugovor o trudnoći i odbije da se odrekne djeteta koje je obećala da će roditi za nekog drugog?

Naše društvo do sada nije uspjelo da osmisli primjenjiva pravila da zauzda destruktivne potencijale atomske energije. Zbog tog neuspjeha žanjemo zastrašujuću žetvu. Mogućnosti zloupotrebe sposobnosti naučnika da unaprijede ili unazade rađanje su brojne. Etičke i pravne granice treba utvrditi prije nego što odlutamo predaleko.

Na osnovu novinskog uvodnog članka „Tehnologija stvara potrebu za novim pravilima“ sa prethodne strane, odgovori na pitanja koja slijede.

Pitanje 1: NOVA PRAVILA

R236Q01- 0 1 9

Podvuci rečenicu koja objašnjava šta su Australijanci uradili da pomognu da se odluči šta da se radi sa zamrznutim embrionima koji su pripadali paru nastradalom u avionskoj nesreći.

BODOVANJE: NOVA PRAVILA 1

SVRHA PITANJA: Razvijanje tumačenja

Maksimalan broj bodova

- Kod 1: Podvlači ILI zaokružuje rečenicu ILI dio rečenice koja sadrži barem JEDNO od sljedećih:
- (1) „formirali komisiju“
 - (2) „da se dozvoli period od tri mjeseca da javnost odgovori na preporuke komisije...“
- [Podvučeno] ...Australijanci su formirali komisiju da prouči problem...
[Učenik je podvukao jednu od relevantnih rečenica.]
 - [Podvučeno] ...Australijanci su formirali komisiju da prouči problem... i ... sugerisali su da se dozvoli period od tri mjeseca da javnost odgovori na preporuke komisije ... *[Učenik je podvukao obje relevantne rečenice iz teksta.]*
 - [Podvučeno] ... Australijanci su formirali komisiju da prouči problem ... i ... U Francuskoj, žena je nedavno morala da ide na sud da bi joj bilo dozvoljeno da nosi dijete začeto zamrznutom spermom svog pokojnog muža... *[Jedan dio teksta je tačno podvučen, a drugi podvučeni dio izgleda da se odnosi na odgovor na sljedeće pitanje, pa ga stoga prihvatite.]*

Bez bodova

- Kod 0: Drugo
- [Podvučeno] ... Embrione treba otopiti, reklo je vijeće, zato što bi donacija embriona nekome drugome zahtijevala pristanak „tvoraca“, a takav pristanak nije bio dat... *[Učenik je podvukao nebitan dio teksta.]*
 - [Podvučeno] ... Australijanci su formirali komisiju da prouči problem ... i ... Mogućnosti zloupotrebe sposobnosti naučnika da unaprijede ili unazade rađanje su brojne ... *[Jedan dio teksta je tačno podvučen; drugi podvučeni dio ne može se tumačiti kao odgovor na sljedeće pitanje, pa ga stoga nemojte prihvatiti.]*

Kod 9: Bez odgovora.

Pitanje 2: NOVA PRAVILA

R236Q02- 0 1 2 9

Navedi dva primjera iz uvodnog članka koji ilustruju kako moderna tehnologija, kao ona koja se koristi za usađivanje zamrznutih embriona, stvara potrebu za novim pravilima.

.....

.....

BODOVANJE: NOVA PRAVILA 2

SVRHA PITANJA: Razvijanje tumačenja

Maksimalan broj bodova

Kod 2: Navodi najmanje DVOJE od sljedećih:

- (1) Kada su Riosovi poginuli, nastala je kontroverza oko toga šta treba raditi sa embrionima. *[Ne prihvatajte kontroverze iz pasusa 4 (npr. „Šta je bolnica trebalo da radi sa zamrznutim embrionima?“ „Da li su embrioni imali pravo na imovinu?“), osim ako učenik direktno poveže ove kontroverze sa smrću davalaca embriona (Riosovima).]*
- (2) Žena u Francuskoj je morala da ide na sud da bi joj bilo dozvoljeno da koristi spermu svog pokojnog muža.
- (3) Koja treba da budu pravila za surogat majku koja odbije da se odrekne djeteta koje je rodila?
 - Pokazala se potreba da tvorci preciziraju šta treba raditi sa embrionima ako se njima nešto desi, a kada su u pitanju zakoni, šta raditi ako surogat majka odbije da se odrekne djeteta.

Djelimičan broj bodova

Kod 1: Navodi JEDAN od gore navedenih primjera koji se odnose na biotehnologiju ((1), (2) ili (3)) KAO I (destruktivni potencijal) atomske energije.

Bez bodova

Kod 0: Drugi odgovori.

- Zamrznuli su spermu i treba je držati zamrznutom dok se ne upotrijebi. *[Beznačajan odgovor.]*
- —jesu li embrioni dio imovine
— da li bi mogli biti usađeni u nekog drugog. *[Nejasno na koji dio članka se ovo odnosi. Ako se oba komentara odnose na slučaj Rios, nemojte prihvatiti (vidjeti pasus 2 pod Kod 1). Ako se u drugom komentaru ukazuje na francuski slučaj, u pitanju je pogrešno tumačenje jer žena nije „neko drugi“.]*

Kod 9: Bez odgovora.

Napomena: Ono što slijedi je samo za informisanje. (Nije dio vodiča za ocjenjivanje.). Kod 2 i Kod 1 će biti evidentirani kao 1 za rezultate učenika.

Izvorne publikacije za objavljene zadatke

OECD izvori (dostupni na www.pisa.oecd.org)

Pitanja za testiranje

(1) Interaktivni primjeri na Internetu: <http://pisa-sg.acer.edu.au>

Publikacije

- (2) OECD (Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj)** (2002), *Primjeri zadataka iz PISA testiranja 2000. godine: čitalačka, matematička i prirodnonaučna pismenost*, OECD, Pariz.
- (3) OECD** (2000), *Mjerenje znanja i vještina kod učenika - PISA testiranje 2000. godine: čitalačka, matematička i prirodnonaučna pismenost*, OECD, Pariz.

<u>Zadatak</u>		<u>Izvor</u>		
Kod	Naslov	(1) Interaktivni primjeri sa interneta	(2) PISA 2000 primjeri zadataka	(3) PISA 2000 mjerenje znanja i vještina učenika
R040	Jezero Čad	☐	☒	☐
R077	Grip	☐	☒	☐
R081	Grafiti	☐	☒	☐
R088	Radna snaga	☐	☒	☐
R091	Morlend	☒	☐	☒
R099	Plan internacional	☐	☒	☐
R100	Policija	☐	☒	☐
R107	Garancija	☒	☐	☒
R109	Pravedni sudija	☒	☐	☒
R110	Patike za trčanje	☐	☒	☐
R112	Loš ukus	☒	☐	☒
R118	Maltretiranje	☒	☒	☐
R119	Poklon	☐	☒	☐
R216	Amanda i vojvotkinja	☐	☒	☐
R217	Pčele	☒	☐	☒
R234	Kadrovi	☐	☒	☐
R236	Nova pravila	☐	☒	☐

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Centralna narodna biblioteka Crne Gore, Cetinje

371.275:373.5-052] : 028 (076)

PRIMJERI PISA zadataka – Čitanje / [priredila Divna Paljević Šturm ;
prevodilac Uroš Zeković]. – Podgorica : Ispitni centar, 2008 (Podgorica : Ispitni
centar). – 97 str. : graf. prikazi, tabele ; 30 cm

Tiraž 200. – Bibliografija: str. 97.

ISBN 978-86-909421-4-5

a) Učenje – Srednjoškolci – Prirodne nauke – Testiranje
COBISS.CG-ID 13398544

